

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 10.6.2002
KOM(2002) 288 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Europeiska byrån för återuppbyggnad

Årsrapport 2001

I enlighet med artikel 4.14 i rådets förordning (EG) nr 2667/2000 (ändrad genom rådets förordning (EG) nr 2415/2001)

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Europeiska byrån för återuppbyggnad

Årsrapport 2001

I enlighet med artikel 4.14 i rådets förordning (EG) nr 2667/2000 (ändrad genom rådets förordning (EG) nr 2415/2001)

INNEHÅLL

Förord	4
1. Översikt.....	5
2. Fakta.....	8
3. Verksamhet: Förbundsrepubliken Jugoslavien – Republiken Serbien.....	11
3.1. Den allmänna situationen.....	11
3.2. Genomförande av 2001 års program.....	12
3.3. Genomförande av programmen för år 2000.....	15
3.4. Genomförande av programmen för år 1999 och 1998.....	16
4. Verksamhet: Förbundsrepubliken Jugoslavien - Kosovo	17
4.1. Den allmänna situationen.....	17
4.2. Genomförande av 2001 års program.....	18
4.3. Genomförande av 2000 års program.....	23
4.4. Genomförande av programmen för år 1998 och 1999.....	25
5. Verksamhet: Förbundsrepubliken Jugoslavien – Republiken Montenegro	27
5.1 Den allmänna situationen.....	27
5.2 Genomförande av 2001 års program.....	28
5.3 Genomförande av 2000 års program.....	29
5.4 Genomförande av programmen för år 1998 och 1999.....	31
6. Programplanering.....	33
6.1 Programplanering.....	33
6.2 Extern samordning	34
6.3 Utvärdering	34

7.	Ekonomi	36
8.	Allmänt.....	39
8.1	Förvaltning	39
8.2	Information och kommunikation	39
	Bilaga A1 - Viktig statistik: SERBIEN.....	40
	Bilaga A2 - Viktig statistik: Kosovo	41
	Bilaga A3 - Viktig statistik: Republiken Montenegro	42
	Bilaga B - Byråns styrelsemöten 2001	43
	Bilaga C - Byråns organisationsplan.....	44
	Bilaga D - Byråns budget för 2001	45
	Bilaga E - Byråns kontaktpunkter	46

FÖRORD

Europeiska byrån för återuppbyggnad ansvarar för förvaltningen av EU:s huvudsakliga biståndsprogram i Förbundsrepubliken Jugoslavien (Serbien, Kosovo och Montenegro) och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien.

Den 10 december 2001 beslutade rådet att byråns mandat skulle utvidgas till att omfatta f.d. jugoslaviska republiken Makedonien. Den 28 december 2001 tilldelade Europeiska kommissionen formellt byrån ansvaret för förvaltningen av 2001 års katastrofbiståndsprogram för f.d. jugoslaviska republiken Makedonien från och med den 1 januari 2002, och ansvaret för övriga program (tidigare, nuvarande och kommande) från och med den 1 mars 2002.

Byrån inrättades i februari 2000 och har sitt säte i Thessaloniki i Grekland, samt operativa centrum i Pristina, Belgrad, Podgorica och Skopje. Som ett oberoende organ inom Europeiska unionen är den ansvarig inför Europeiska rådet och Europaparlamentet och står under tillsyn av en styrelse som består av Europeiska kommissionen och företrädare från EU:s femton medlemsstater.

Den sammanlagda summan av nya EU-medel som anslogs till byrån för förvaltning under 2001 uppgick till ca 525 miljoner euro. Vid årsslutet förvaltade byrån medel på ca 1,2 miljarder euro i alla sina operativa centrum i Belgrad, Pristina och Podgorica.

De tre viktigaste målen för de av byrån förvaltade programmen är följande: (i) att genomföra omedelbar fysisk och ekonomisk återuppbyggnad (återställande och reparation av den viktigaste infrastrukturen och allmännyttiga tjänster som energi, bostäder, vatten, transport); (ii) att lägga grunden till utveckling av en marknadsorienterad ekonomi och stödja privat företagsamhet (stöd till företagsutveckling, jordbruk, hälso- och sjukvård); och (iii) att stödja inrättandet av demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstaten (förstärkning av den lokala förvaltningen, de icke-statliga organisationerna, media och rättsväsendet).

Byråns verksamhet är en del av ett mera omfattande engagemang som Europeiska unionen har i Förbundsrepubliken Jugoslavien och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien.

Detta engagemang ingår i sin tur i EU:s stabiliserings- och associeringsprocess för de fem länderna i sydöstra Europa, där även Albanien, Bosnien och Hercegovina samt Kroatien ingår. Bland det övriga gemenskapsstödet finns makrofinansiellt stöd, humanitärt stöd, demokratiseringsstöd, stöd till tull- och skatteplanering liksom stöd till program för utbildningsutbyte. Där ingår också de bilaterala bidragen från EU:s medlemsstater.

1. ÖVERSIKT

Under 2001 fortsatte de gemenskapsfinansierade programmen som Europeiska byrån för återuppbyggnad förvaltade – genom tre operativa centrum i Serbien, Kosovo och Montenegro – med sin inriktning på huvudsakligen tre verksamhetsområden.

När det gäller den fysiska och ekonomiska återuppbyggnaden (motsvarande ca 60 % av de nya medel som anslogs till byrån under 2001, jämfört med 76 % under 2000) ... fortsatte byrån att tillgodose medborgarnas mest grundläggande behov i fråga om energi- och vattenförsörjning, bostäder och transport. Återuppbyggnad är långt ifrån klar, och betydande medel kommer även i fortsättningen att anslås till denna.

Genom att lägga grunden till utvecklingen av en marknadsorienterad ekonomi och främja utvecklingen av den privata sektorn (motsvarande ca 25 % av ytterligare medel under 2001, jämfört med 19 % under 2000) fortsatte byrån att stödja företagsutveckling (till stor del genom bistånd till banksektorn och de små och medelstora företagens tillväxt, vilka företag också beviljades små lån) liksom den också stöder jordbruk och landsbygdssamhällen och bättre resultat i nationella och regionala sjuk- och hälsovårdssystem.

Genom att stödja inrättandet av demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstaten (motsvarande ca 15 % ytterligare medel under 2001, jämfört med 5 % under 2000) fortsatte byrån att tillhandahålla utbildning och visioner för den lokala förvaltningen, samtidigt som den främjade de icke-statliga organisationerna, media och rättsväsendet.

Byrån övergår därför gradvis från sitt första till det andra och tredje huvudsakliga verksamhetsområdet. Detta speglar det faktum att byrån, förutom att den skall bygga upp den fysiska infrastrukturen igen, har fått ansvaret för den nya, svårare och mer komplexa uppgiften att hjälpa till med återuppbyggnaden av samhällen och ekonomier. Detta innebär ett arbete som med nödvändighet är långsiktigt och hållbart, samtidigt som det är mindre kvantifierbart, eftersom det inbegriper den återuppbyggnad som är nödvändig inom dessa samhällen, inom ramarna för företagsmiljöer, inom en fri press och inom fungerande förvaltning och offentliga institutioner.

Byrån inrättades ursprungligen med tonvikt på hur snabbt projekten genomförs. Den fortsätter att betala ut de medel den ansvarar för – i själva verket fortsätter den att uppfylla Europeiska unionens utfästelser – med gott resultat. Vid slutet av 2001 hade 85 % av de gemenskapsmedel den förvaltade upphandlats och 66 % utbetalats.

Dess slutliga framgång måste dock mätas genom den verkan programmen har på fältet och genom de förbättringar programmen medför i människornas tillvaro. I detta avseende skall byråns arbete och effekten av detta under 2001 inte ses isolerat, utan måste ses i det politiska, sociala och ekonomiska sammanhanget i den region där byrån verkar och med sikte på ett omfattande åtagande från EU:s och det internationella samfundets sida i Förbundsrepubliken Jugoslavien. Byråns arbete och resultat måste dock också bedömas i förhållande till de ursprungliga målen.

I Serbien har byrån bidragit till att stabilisera en nödsituation genom att tillhandahålla tillräckligt med elektricitet och eldningsolja, baslivsmedel och basläkemedel samtidigt som den har genomfört småskaliga infrastrukturprojekt i städer och skolor i alla kommuner. I det nya programmet för 2001 förstärkte den sitt arbete inom energisektorn – men inte genom att

importera elektricitet, utan genom att återställa Serbiens inhemska energikapacitet – samtidigt som den fortsatte att leverera viktiga läkemedel och hälso- och sjukvårdsutrustning. Den importerade utsäde och gödselmedel för att stimulera landsbygdsekonomin, gav krediter för att sporra småföretagssektorn och inledde mindre program för att främja fri press och stödja upprustningen av det civila samhället och miljön, särskilt i södra Serbien.

I Kosovo fortsatte byrån att tillgodose de mest grundläggande behoven av fysisk återuppbyggnad genom insatser i de största kraftverken och de kolgruvor som försörjer dem, genom återuppbyggnad av skadade hus, vägar och broar och genom att säkerställa vattentillförsel och avfallshantering. Den betalade också ut lån till små och medelstora företag och småskaliga jordbruk, samtidigt som den bidrog till att öka produktiviteten i landsbygdsekonomin genom att tillhandahålla basinsatsvaror till jordbruket. Byråns projekt lade också särskild vikt vid att föra de bästa metoderna vidare på längre sikt i Kosovo genom att ge tekniskt bistånd och bygga upp den institutionella kapaciteten. Det lanserades ett antal mindre projekt för att stimulera en fri och professionell press och stödja små icke-statliga initiativ, särskilt för kvinnor och minoriteter av alla slag.

I Montenegro påskyndade byrån viktiga förbättringar av den grundläggande infrastrukturen genom att bygga vägar, broar och skolor. I allt högre grad har den drivit på reformen av den centrala och lokala förvaltningen.

Många av byråns åtgärder fram till idag kan mätas kvantitativt. Emellertid blir dess åtgärder allt svårare att kvantifiera genom att resultaten är mindre påtagliga. Effekterna av dess åtgärder på längre sikt – när det gäller att främja ett sunt styrelseskick och bygga upp institutionerna, skapa villkor för en stabil och livskraftig marknadsekonomi och utveckla ett civilt samhälle – behöver tid för att rota sig. Byrån utformar program som skall gynna mottagarna långsiktigt, fullt medveten om att vägen till återhämtning och reformer är lång och krokig. Processen är tålmodskrävande och utmärks av mödosamt vunna framsteg.

De av byrån förvaltade programmen kommer att spela en nyckelroll även i fortsättningen, då EU fullföljer sitt åtagande att åter integrera stabila och framgångsrika partner från sydöstra Europa med Europas stater.

För Europeiska byrån för återuppbyggnad var 2001 också ett år med snabba förändringar och grundläggande kontinuitet.

Förändringar ...

... genom att summan av de gemenskapsmedel för vilken den fått förvaltningsansvar tredubblades, samtidigt som den inrättade två nya operativa centrum och också fördubblade sin personalstyrka.

Kontinuitet ...

... genom att den fortsatte att hålla nere sina administrativa kostnader till ett minimum, medan den höll fast vid EU:s normala anbudsförfaranden för att projektens genomförande skulle hålla farten.

När december gick mot sitt slut stod det ännu mera klart att det var nödvändigt att slå samman dessa båda faktorer till följd av rådets beslut att byråns mandat skulle utsträckas till att även omfatta f.d. jugoslaviska republiken Makedonien. Europeiska kommissionen bad då byrån

(som hade hjälpt kommissionen att genomföra katastrofprogram sedan september 2001) att ta på sig det fulla ansvaret för förvaltningen av 2001 års katastrofbiståndsprogram i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien från och med januari 2002, följt av EU:s övriga viktiga biståndsprogram i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien (tidigare, nuvarande och kommande) från och med mars 2002.

2001 var också det år då byrån förenade sin självständighet med sin klart definierade gemenskapsram.

Självständighet ...

... genom att det står den fritt att själv förbereda och inleda anbudsförfaranden och sköta upphandling, förvaltning och utvärdering i samband med dessa och själv anställa personal.

Ramar ...

... genom att den följer riktlinjerna för EU:s normala anbudsförfaranden och undviker förenklade eller påskyndade förfaranden,

... genom att dess verksamhet – inom gemenskapens strukturer – ligger inom Europeiska kommissionens strategiska ramar, övervakas noggrant av revisionsrätten och regelbundet redovisas för Europaparlamentet och EU:s ministerråd,

... genom att dess verksamhet står fast inom den övergripande ramen för Europeiska unionens process för fördjupad politisk och ekonomisk dialog med länderna i sydöstra Europa.

Denna gemenskapens strategiska ram är av yttersta vikt. Dess tydligaste manifestation är stabiliserings- och associeringsprocessen, som nu lanserats i fem länder i regionen, och som syftar till att främja integrationen med EU:s normer och strukturer och slutligen ge utsikter till medlemskap i Europeiska unionen. En mera specifik manifestation utgör de landstrategidokument på medellång sikt och fleråriga vägledande program som Europeiska kommission utarbetat och som ger de strategiska ramarna för genomförande av Cards-programmet (gemenskapsbistånd till återuppbyggnad, utveckling och stabilisering) i de fem länderna i sydöstra Europa under perioden 2002–2006.

Europeiska unionen har gjort ett öppet åtagande för regionen och fortsätter att erbjuda bistånd på många sätt och via många kanaler. Inom denna ram förvaltar byrån majoriteten av dess biståndsprogram för Förbundsrepubliken Jugoslavien och från och med 2002 också för f.d. jugoslaviska republiken Makedonien.

2. FAKTA

Förbundsrepubliken Jugoslavien – Republiken Serbien

- Trots en sträng vinter har energiprogrammet (reservdelar, anläggningsarbeten och elimport) haft en märkbart positiv effekt när det gäller att tillgodose behoven och minska strömbavbrotten. Många andra insatsvaror (gödselmedel, lokalt producerade och saluförda läkemedel) har köpts in och distribuerats. Det finns en stark efterfrågan på medelfristig kredit från små och medelstora företag.
- Katastrofbiståndsprogrammet för år 2000, som byrån tog över i januari 2001, har slutförts, och 94 % av medlen var utbetalade vid årsslutet. Genom programmet har man lyckats stabilisera en nödsituation, med åtgärder beträffande energi, hälso- och sjukvård, livsmedel och lokal infrastruktur.
- 2001 års program håller snabbt på att genomföras. Vid årsslutet hade 92 % av upphandlingen för den första delen (143,5 miljoner euro) genomförts och 51 % betalats ut. Över 30 % av den andra delen, på 50,3 miljoner euro, som gjorts tillgänglig i november, hade också upphandlats.

Förbundsrepubliken Jugoslavien – Kosovo

- Samtidigt som de stora fysiska återuppbyggnadsarbetena vid Kosovos kraftstationer, kolgruvor och allmännyttiga bolag fortsatte, liksom återuppbyggnaden av bostäder och huvudvägar, lades i 2001 års program mycket större vikt vid åtgärder för institutionell kapacitetssuppletering inom de flesta av programmets sektorer. Den allmänna ekonomiska utvecklingen, även på jordbruks- och företagsområdet, stöds genom att det tillhandahålls lån. Åtgärder genomförs också till stöd för rättsstaten och det civila samhället. Medel anslogs också till stöd för de allmänna valen till Kosovos nya nationalförsamling i november 2001.
- Även om Kosovo har gjort stora framsteg sedan konflikten 1999 står landet fortfarande inför stora utmaningar – bl.a. att ytterligare återställa den befintliga infrastrukturen (särskilt på energi- och transportområdet), lösa kritiska miljöproblem, stödja handelns och den privata sektorns utveckling, reformera utbildnings- och hälso- och sjukvårdssystemen och stärka det civila samhället och självstyret.
- Finansieringen genom 2001 års program uppgick till 315 miljoner euro sedan ytterligare 44,5 miljoner euro anslagits i oktober 2001. Av de 695 miljoner euro som anslagits till Kosovo sedan 1998 hade kontrakt tecknats för 85 % och 66 % utbetalats fram till den 31 december 2001.

Förbundsrepubliken Jugoslavien – Republiken Montenegro

- Den 8 januari 2001 tog byrån på sig ansvaret för förvaltningen av EU:s huvudsakliga biståndsprogram i Montenegro. Byråns kontor, förlagt till Podgorica, etablerades i mars 2001 och var fullt bemannat och inledde sin verksamhet i juni.
- Beslut om huvuddelen av 2001 års program, till ett värde av ca 13,3 miljoner euro, fattades i oktober. Beslut om ytterligare 3 miljoner euro fattades i december.

- Under 2001 koncentrerade sig byrån på upphandling för ca 19 miljoner euro av de 24 miljoner som övertagits från 1999 och 2000 års program. Vid årsslutet hade 97 % av upphandlingen för 1999 års projekt genomförts och 77 % betalats ut. För programmet för 2000 hade 72 % upphandlats.

F.d. jugoslaviska republiken Makedonien

- Från och med september 2001 har byrån hjälpt Europeiska kommissionen med att utarbeta och förvalta ett katastrofbistådsprogram för f.d. jugoslaviska republiken Makedonien. Programmet har två huvudsyften: att återuppbygga områden som drabbats av konflikten under det första halvåret och att främja förtroendeskapande åtgärder till stöd för genomförandet av ramavtalet från augusti 2001.
- I december 2001 ombads byrån formellt att på sig ansvaret för förvaltningen av EU:s huvudsakliga biståndsprogram i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien. Den 1 januari 2002 tog byrån sedan över det fulla ansvaret för förvaltningen av katastrofbistådsprogrammet och inrättade ett operativt centrum i Skopje.

Programplanering

- Under 2001 utarbetade byrån programförslag i flera omgångar. Inom ramen för landstrategidokumentet och det fleråriga vägledande programmet för Förbundsrepubliken Jugoslavien tog den också fram förslag till årliga program för 2002 att diskuteras i styrelsen i januari 2002.
- Utvärderingsgruppen genomförde under året nio interimistiska utvärderingar där rekommendationer på projektförbättringar ingick.

Ekonomi

- Av de 1,15 miljarder euro som byrån förvaltade hade vid utgången av 2001 ca 85 % upphandlats och 66 % utbetalats.
- Med hjälp av EU:s normala anbudsförfaranden tecknade byrån nya kontrakt för 0,5 miljarder euro under 2001, varav 87 % tilldelades genom öppna anbud och bidrag och 13 % genom förenklade förfaranden.
- Under 2001 tecknade byrån kontrakt för mera än de nya medel som anslagits till den (med undantag av de medel som anslagits till Kosovo alldeles i slutet av året). Genomsnittstiden för en utbetalning från byrån sedan den tagit emot en faktura var 17 dagar.
- Byråns driftskostnader för de två första verksamhetsåren (2000, 2001) uppgår till 25,9 miljoner euro, dvs. 2,4 % av årens sammanlagda slutliga budgetar.
- I november 2001 lade revisionsrätten fram en positiv rapport om byråns räkenskaper för 2000 och effekterna av dess program i Kosovo.

Allmänna enheter

- Den 31 december 2001 hade byrån 97 internationella och 144 lokala medarbetare vid sitt säte i Thessaloniki och sina tre operativa centrum i Belgrad, Pristina och Podgorica.

- Byrån började inrätta ett nytt operativt centrum i Skopje.
- Byråns styrelse sammanträdde fyra gånger under året och fortsatte att ha en viktig strategisk roll vid diskussionerna om särskilda finansieringsförslag för Serbien, Kosovo och Montenegro och olika programrelaterade och administrativa frågor.

3. VERKSAMHET: FÖRBUNDSREPUBLICEN JUGOSLAVIEN – REPUBLIKEN SERBIEN

3.1. Den allmänna situationen

Den 8 januari 2001 tog Europeiska byrån för återuppbyggnad på sig ansvaret för förvaltningen av EU:s biståndsprogram för 1998, 1999 och 2000 i Serbien, vilka tidigare hade genomförts av Europeiska kommissionen i Bryssel och dess delegation i Belgrad. I synnerhet har katastrofbiståndsprogrammet värt 180 miljoner euro för år 2000 visat sig vara avgörande för att hjälpa till att stabilisera en nödsituation. (Detta katastrofprogram utarbetades och kontrakterades till stor del av kommissionen i oktober/november 2000, med hjälp av personal från byrån i Kosovo.)

Den praktiska nyttan av 2000 års katastrofprogram har märkts över hela Serbien. Effekterna visade sig t.ex. i eldningsolja för ca 1 000 skolor, sjukhus och fjärrvärmesystem i kommuner omfattande ca 80 % av invånarna, i elimport som förhindrade stora elavbrott och i leverans av väsentliga läkemedel (t.ex. insulin) och livsmedel (socker, matolja).

För Serbiens del resulterade upplösningen av f.d. Jugoslavien och de väpnade konflikter och det ekonomiska vanstyre som följde på 1990-talet i hyperinflation och raserad ekonomi. Landet förlorade etablerade marknader, och traditionella produktionsverksamheter och handelsförbindelser stördes. Världssamfundet införde sanktioner, och viktig infrastruktur underhölls dåligt eller förstördes. 2000 hade BNP sjunkit till ca 40 % av den nivå den hade 1990.

Alltsedan de nya federala och serbiska myndigheterna tillträdde i början av januari 2001 agerade de snabbt. De koncentrerade sina insatser på tre huvudområden: (i) att stabilisera ekonomin; (ii) att tillgodose de akuta behoven hos de mest utsatta delarna av befolkningen och (iii) återintegrering med världssamfundet.

Stora framsteg gjordes på alla områden. Förbundsrepubliken Jugoslaviens och Serbiens nya regeringar håller på att genomföra omfattande strukturreformer för att snabbt kunna införa marknadsekonomi. Exempelvis har de infört betydande skattereformer, privatiserat ett antal företag och börjat omstrukturera banksektorn samtidigt som de höjer taxorna för el, fjärrvärme och annan samhällsservice. Sporrad av regeringarnas omfattande åtagande resulterade den givarkonferens som hölls i Bryssel i juni 2001 i utfästelser om ca 1,5 miljarder euro i bistånd. En framgångsrik och nödvändig omläggning av en skuld till Parisklubben, där 66 % av skulden avskrevs, beslutades i november 2001.

I en bräcklig makroekonomisk miljö bedriver Serbien ett djärvt ekonomiskt reformprogram. Landet är angeläget om att inte bli beroende av utländskt bistånd. Med den enorma bördan sedan tidigare kommer Serbien även i fortsättningen att behöva betydande stöd från världssamfundet för att bli framgångsrikt.

Medan programmet för år 2000 till stor del var inriktat på katastrofhjälp (eldningsolja, elimport, baslivsmedel, etc.) utgjorde 2001 års biståndsprogram för Serbien ett första steg bort från ett katastrofprogram mot ett mera långsiktigt utvecklingsbistånd. Serbien håller på att resa sig ur en lång period av ekonomiskt förfall förvärrat av konflikter och internationell isolering, och det krävs betydande stöd från internationella institutioner och Europeiska gemenskapen för att klara övergången till en verklig marknadsekonomi och demokrati. Gemenskapens program har tagit hänsyn till behovet av stöd till viktiga sektorer av grundläggande ekonomisk och social betydelse, i synnerhet för att stärka den institutionella

utvecklingen och lägga grunden till långsiktiga investeringar och för att utveckla det civila samhället.

Gemenskapens biståndsprogram för 2001 har bidragit till att stabilisera ekonomin och samhället genom att (i) stödja återhämtningsinsatserna inom energisektorn, (ii) tillhandahålla viktiga insatsvaror till jordbruks- och hälso- och sjukvårdssektorerna för att vitalisera produktionsverksamheterna, (iii) tillhandahålla lån som hjälp för bank- och företagssektorerna och (iv) ge tekniskt bistånd för att inleda viktiga reformer inom produktionssektorerna och närmandet till europeiska strukturer.

En biståndsram på ca 171 miljoner euro beräknas för byråns verksamhet under 2002. Den kommer till stor del att koncentreras till områdena för institutionell uppbyggnad (t.ex. offentlig förvaltning, rättsliga frågor, europeisk integration), ekonomisk återuppbyggnad (energi, transport och jordbruk), det civila samhället (icke-statliga organisationer, media) och integrerad gränsförvaltning.

Se de två tabellerna över viktig statistik i bilaga A1

- Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Republiken Serbien, den 31.12.2001 – per sektor
- Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Republiken Serbien, den 31.12.2001 – per anslagna, kontrakterade och utbetalade belopp

Se även Utvärdering, avsnitt 6.3

3.2. Genomförande av 2001 års program

Energi (107,7 miljoner euro)

Den första delen av medlen för 2001 års energiprogram, omfattande 80 miljoner euro, blev tillgänglig i början av maj 2001. Programmets kortsiktiga mål var att stabilisera och säkerställa den inhemska elförsörjningen före vintern 2001/2002. Syftet var att överbrygga klyftan till dess att stora investeringar från internationella finansinstitut blir tillgängliga, så att systemet kan återställas helt. Programmet omfattar åtgärder i elkraftsproduktionssystemet, transmissionsnätet och kolgruvesektorn.

När det gäller elkraftsproduktionen har programmen inriktats på fyra stora enheter där investeringarna kommer att säkerställa en förbättrad tillförlitlighet för 1 250 MW kapacitet och utöka den återstående livslängden. Arbetena i dessa fyra enheter påbörjades i september 2001 med översyn, underhåll och reparation. Ca 50 % av arbetena var klara vid utgången av 2001, och tre enheter är nu driftsdugliga för vintern. Ytterligare arbete kommer att pågå fram till april 2002. Den fjärde enheten beräknas bli fullt driftsduglig före halvårsskiftet 2002.

I december 2001 påbörjades arbetena med att återställa luftledningarna för den inhemska elförsörjningen och med importförbindelser. De kommer att fortsätta även under 2002.

Ungefär 260 kontrakt har ingåtts för leverans av reservdelar, verktyg och utrustning som möjliggör de mest angelägna reparationerna och det sedan länge nödvändiga underhållet av den kvarvarande vatten- och värmekraftanläggningen på 5 800 MW, liksom understationer och transformatorer. Leveranserna på plats började i augusti 2001 och kommer att fortsätta även under 2002.

Stödet till kolgruvorna omfattar de två största dagbrotten som försörjer de koleldade kraftverken i Serbien. I programmet ingår inköp av viktig utrustning för att avlägsna varphögar och för kolproduktion samt utbyte av för gruvverksamheten viktiga delar som inte längre fungerar, t.ex. mobilkranar, schaktmaskiner, etc. Leveranserna, som började i augusti 2001, kommer att fortsätta fram till februari 2002.

Som ett erkännande av energisektorns betydelse i Serbien gjordes ytterligare medel på 12,7 miljoner euro disponibla i november 2001 för att förstärka effekterna av det pågående återuppbyggnads- och underhållsprogrammet genom tillhandahållande av ytterligare angelägen utrustning. Upphandlingsförfarandena offentliggjordes före utgången av 2001.

Mot bakgrund av de planerade genomgångarna och avställningarna i samband med det ursprungliga programmet från 2001 anslogs dessutom ytterligare 15 miljoner euro för elimport. Importen började i december 2001 och kommer att pågå till slutet av vintern 2002.

Mera strategiska medelsiktiga reformprogram inom denna sektor lanserades också efter omfattande samråd med energiministeriet och den serbiska energiverket, EPS. Genomförbarhetsstudier har inletts för inrättandet av ett serbiskt energieffektivitetsorgan och en tillsynsmyndighet för energi. Rekommendationer väntas komma i början av 2002. En analys av kostnadsnedsänkningar och förvaltning som beställts av EPS kommer också att bli klar till våren 2002. Dessutom har byrån beställt en studie av kolsektorn som kommer att vara klar i början av 2002.

Företagsutveckling (16 miljoner euro)

Den första delen omfattande 10 miljoner euro för biståndsprogrammet för företag hade två komponenter: (i) tekniskt bistånd och utbildning för ministeriet för ekonomi och privatisering, för utveckling av politiken för små och medelstora företag och för inrättandet av regionala företagsrådgivningscentrer för små och medelstora företag, bl.a. ett Euro Info korrespondenscenter (EICC) för ca 5 miljoner euro, och (ii) en kreditfacilitet (5 miljoner euro) för att stödja investeringar och expansion i små och medelstora företag och återupprätta en sund lokal affärsbanksverksamhet. Verksamheten vid de regionala stödcentren för företag och ett EICC kommer att inledas under det första halvåret 2002. De små och medelstora företagens kreditefterfrågan är större än väntat. I slutet av december 2001 hade lån för sammanlagt 3,5 miljoner euro beviljats. Till följd av detta lades ytterligare 5 miljoner euro till i kreditfaciliteten för små och medelstora företag i den andra delen för 2001.

Med hänsyn till de mera långsiktiga kraven knutna till marknadsreformer och omstrukturering av företagen kommer slutligen tekniskt bistånd (ca 1 miljon euro) att ges för de första stadierna av den bl.a. finansiella omstruktureringen av tre socialt ägda företag (ett företag som tillverkar lastbilar med ca 2 900 anställda; ett som tillverkar traktorer och jordbruksmaskiner med 3 600 anställda och ett som tillverkar skördemaskiner och majsplöckningsmaskiner med för närvarande 2 500 anställda). Anbudsförfarandet för gruppen för tekniskt bistånd inleddes i november, efter styrelsens godkännande av den andra delen. Gruppen väntas tillsättas i början av mars 2002.

Jordbruk (20 miljoner euro)

För 2001 års jordbruksprogram använde byrån en tvådelad uppläggning: att tillhandahålla viktiga insatsvaror (gödselmedel och djurfoder) för att få fart på jordbruksproduktionen och samtidigt börja lägga grunden till harmonisering med EU:s standarder och normer för livsmedel.

Leveranserna av gödselmedel (NPK) började i slutet av augusti och var klara i början av oktober. Importen av djurfoder började kort därefter och leveranserna var klara i slutet av oktober. Den sista komponenten, ureagödselmedel, kommer att levereras i januari 2002, i tid för övergödsling av grödan. Alla insatsvaror säljs eller byts in natura till marknadspriser och intäkterna placeras i en särskild fond för motpartsmedel.

Ett tjänstekontrakt tecknades i december 2001 för att hjälpa Serbien vid utvecklingen av jordbrukspolitiska reformer, en övergripande strategi och en sektorövergripande plan. Detta kontrakt innehåller också en komponent för harmonisering med EU:s standarder och normer för jordbruksprodukter och livsmedel. Expertgruppen inleder sin verksamhet i januari 2002.

Hälso- och sjukvård (31,5 miljoner euro)

Genom den första delen tillhandahölls 26,5 miljoner euro för att förbättra tillgången till väsentliga läkemedel i hela Serbien och införa sektorrelaterade reformer som upprättandet av behandlingsrutiner och rationalisering och omstrukturering av läkemedelsindustrin. Läkemedelsleveranserna började planenligt i november, och expertgrupperna inledde sin verksamhet i oktober (rutiner) och november (läkemedel).

Ett ytterligare anslag på 5 miljoner euro godkändes i den andra delen för 2001. Därigenom kommer kvaliteten på vissa grundläggande tjänster vid sjukhus och vårdcentraler att förbättras genom upprustning och leverans av prioriterad utrustning.

Integrerad gränsförvaltning (5 miljoner euro)

Med tanke på betydelsen av det transeuropeiska vägnätet och behovet att hjälpa Serbien att fysiskt återintegreras med resten av regionen har förbättringen av anläggningar och förvaltning på den jugoslaviska sidan av Horgos gränsstation mellan Förbundsrepubliken Jugoslavien och Ungern (vid den alleuropeiska transportkorridoren nr 10) hög prioritet. Passagen av människor och varor underlättas genom projektet, samtidigt som förfarandena för gränskontroll blir bättre och säkrare. Byråns styrelse godkände detta projekt i november 2001. Anbudsförfaranden kommer att inledas i mitten av februari 2002, och projektet bör vara avslutat i slutet av 2003. Finansieringen i detta projekt kommer från Cards-programmets regionfonder.

Media (2 miljoner euro)

Programmet till stöd för oberoende media från år 2000 fortsätter med två nya verksamheter som finansierades i november 2001. Genom den första komponenten ges mindre bidrag och utbildning för oberoende media för att säkerställa deras finansiella hållbarhet på medellång sikt. Genomförandeavtalet för detta kommer att undertecknas i början av januari 2002. Genom den andra komponenten finansieras en fullständig granskning av förvaltningen av Serbiens statliga radio- och tevebolag (RTS) och anbudsinfordran för denna pågår för närvarande. En granskningsgrupp planeras vara på plats i mitten av februari 2002.

Centrum för politisk och juridisk rådgivning (5 miljoner euro)

Målet för centrumet för politisk och juridisk rådgivning är att på ett konsekvent och tillgängligt sätt ge råd till Förbundsrepubliken Jugoslaviens och Serbiens regeringar i centrala makroekonomiska frågor, t.ex. i fråga om övergången till marknadsekonomi, lagstiftningen, harmonisering till EU:s lagstiftning, standarder och normer och anslutning till WTO. Det är ett litet men viktigt inslag för att hjälpa Förbundsrepubliken Jugoslavien/Serbiens närmande till europeiska och andra internationella institutioner (t.ex. WTO).

En expertgrupp har sedan början av november 2001 varit samlad för att hjälpa berörda federala myndigheter och myndigheter i republikerna att ta fram strategier och fastställa huvudprioriteringar.

Regional utveckling i Presevodalen – Program för snabb anställning och rehabilitering (4 miljoner euro)

Som reaktion på en spänd politisk situation i södra Serbien utvecklade byrån detta projekt i samarbete med UNDP. I början av 2002 kommer en grupp från UNDP dit för att genomföra projektet för snabb anställning av lokalbefolkning som skall utföra kommunala förbättringar och miljöförbättringar.

Enligt beräkningar kommer ungefär 1 260 arbetare att anställas i fyra kommuner från och med januari/februari 2002.

Facilitet för teknisk sakkunskap (2,6 miljoner euro)

Genom denna fond kan byrån förbereda och genomföra projekt på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Anslag inom ramen för detta förslag används för att tillhandahålla teknisk expertis för kortare perioder vid mycket specialiserade, tillfälliga frågor vid projektens utformning och genomförande, genomförbarhetsstudier, utvärdering, etc.

3.3. Genomförande av programmen för år 2000

Energi (103,7 miljoner euro)

Programmet Energi för demokrati hjälpte Serbien ta sig igenom vintern 2000/2001. De sista leveranserna gjordes i april 2001, och sammanlagt levererades 144 000 ton bränsle och eldningsolja till kraftverk och fjärrvärmeverk och offentliga institutioner i kommuner över hela landet. En reserv på 900 000 euro för oförutsedda utgifter från 1999 års program användes för ytterligare leveranser i november 2001.

Hälften av den sammanlagda budgeten för energiprogrammet för år 2000 avsattes till elimport för vintern 2000/2001. Den gemenskapsfinansierade importen motsvarade 70 % av den sammanlagda elimporten. I slutet av augusti 2001 var alla programmedel helt utbetalda. Det är i detta sammanhang viktigt att påpeka att elektriska värmeanordningar används i stor utsträckning i de serbiska hemmen på grund av det tidigare mycket låga elpriset.

För att säkerställa tillräckliga kolleveranser för de fungerande värmekraftverken tillhandahölls dessutom genom programmet reservdelar för att förbättra kolproduktionen i dagbrotten i Kolubara och Kostolac. Leveranserna började i februari och avslutades i slutet av november 2001.

Livsmedel (26,7 miljoner euro)

Katastrofprogrammet för att förse serbiska konsumenter med socker och matolja till överkomliga priser har avslutats.

Sammanlagt har 15 000 ton socker och 15 000 ton matolja levererats till den lokala marknaden. Leveranserna till snabbköpen började i februari 2001 och avslutades i slutet av oktober. Intäkterna till fonden för motpartsmedel från försäljningen av socker och olja uppgick i december 2001 till 6 miljoner euro. I maj 2001 tecknades ett samförståndsavtal med den serbiska regeringen om användningen av motpartsmedlen. Man enades om att alla medel

skulle användas till import av insatsvaror till jordbruket. I slutet av 2001 hade ytterligare 15 000 ton majs och 10 000 ton NPK importerats.

Hälso- och sjukvård (20 miljoner euro)

Bland de mest angelägna behoven fanns mediciner till överkomliga priser för akuta medicinska situationer. Som svar på detta togs det fram ett program för leverans av mediciner för katastrofsituationer, laboratorieutrustning och förbrukningsartiklar (sprutor, kanyler) som annars i stor utsträckning skulle ha saknats. Projektet var klart i augusti 2001, och programmet är nu avslutat. Distributionen av läkemedel och medicinska förnödenheter till ca 300 olika hälsovårdsinrättningar, bl.a. statliga apotek, sjukhus och vårdcentraler, var klar i juni 2001.

Ytterligare verksamhet till stöd för hälso- och sjukvårdssektorn fortsätter nu inom ramen för 2001 års program.

Media (1 miljon euro)

Under Milosevics tid förtrycktes de oberoende medierna i Serbien. Europeiska unionen har hjälpt oppositionsmedia i många år, och efter Milosevics fall i valen i oktober 2000 beslutade den att fortsätta med denna så viktiga hjälp. I programmet ingick krisstöd till oberoende medieföretag för att tillgodose deras akuta behov av utrustning och tekniskt stöd och för att täcka deras driftskostnader, liksom fastställande av långsiktiga prioriteringar. Programmet fortsatte under hela 2001 och kommer att avslutas i början av våren 2002. En av de viktigaste verksamheterna var utvecklingen av ett nytt regelverk för media. Det nya lagförslaget torde överlämnas till det serbiska parlamentet i början av 2002.

Skolor och städer för demokrati (28,8 miljoner euro)

Även programmet Skolor för demokrati inleddes under Milosevic regim. Avsikten med programmet var att bekosta reparationer, renoveringar och nödvändig utrustning för skolor, lekskolor och andra utbildningsinstitutioner i 34 oppositionsstyrda kommuner. Programmet Städer för demokrati utvecklades senare, och finansieringen utvidgades till samtliga 160 kommuner för uppbyggnad av kommunal infrastruktur, t.ex. vattenförsörjning, insamling och bortskaffande av avfall, allmänna transporter, etc. Inom ramen för det första programmet var alla renoveringsprojekt för skolor (136 stycken) klara i september 2001. De verksamheter som finansierades inom ramen för det andra programmet var till stor del (90 %) klara i slutet av 2001. Alla återstående verksamheter kommer att avslutas senast i april 2002.

Inom det andra programmet undertecknades 157 bidragskontrakt som genomfördes på 726 byggplatser. Dessutom undertecknades kontrakt för 4,8 miljoner euro om leverans av möbler och utrustning för skolor och utrustning för kommunal avfallshantering. Leveranserna av skolutrustning var klara i slutet av 2001. Alla övriga leveranser kommer att vara klara våren 2002.

3.4. Genomförande av programmen för år 1999 och 1998

Medlen för 1999 års program har i stort sett upphandlats (98 %), medan ca 79 % är utbetalade. Programmet gav bistånd till medierna och programmet Energi för demokrati. För 1998 års program, som tillhandahöll stöd till media, är upphandlingen helt genomförd och 74 % utbetalade.

4. VERKSAMHET: FÖRBUNDSREPUBLICEN JUGOSLAVIEN - KOSOVO

4.1. Den allmänna situationen

När byrån inrättades i februari 2000 övertog den samtliga ekonomiska åtaganden och program för 1998 och 1999 från Europeiska kommissionens tidigare arbetsgrupp för återuppbyggnad i Kosovo. Inledningsvis inriktade byrån medlen på fyra huvudsektorer (energi, vattenförsörjning, bostäder och transport) som även i fortsättningen är väsentliga för återuppbyggnad och återställande. Samtidigt som byrån under 2001 fortsatte sin inriktning på ett begränsat antal högt prioriterade sektorer för att säkerställa största möjliga effekt med de resurser som stod till buds, utvidgades gemenskapens finansiering till de sektorer som rör ett sunt styrelseskick och det civila samhället, företagande, landsbygdsekonomi och hälso- och sjukvård med hänsyn till dessa sektors betydelse för en hållbar ekonomisk, institutionell och social utveckling i Kosovo.

Under 2001 gjordes med hjälp av gemenskapsmedel ytterligare framsteg med energisektorns återställande, bl.a. i form av en genomgång av de båda generatoraggregaten i det största koleldade kraftverket, leverans av nödvändig utrustning till kolgruvorna, teknisk experthjälp till Kosovos energiförvaltningsbolag, KEK, reparationer i Pristinas fjärrvärmesystem och nödimport av elektricitet.

Bostadsprogrammet har bidragit till återuppbyggnad av mer än 15 600 bostäder sedan 1999, inbegripet ca 3 600 med finansiering från 2001. UNMIK har också fått stöd av gemenskapsmedel för att lösa frågor om återkrav på egendom.

På den lokala förvaltningens och det civila samhällets område låg inriktningen på förstärkning av de statliga institutionerna, stöd till rättsväsendet, finansiering av initiativ inom det civila samhället, uppbyggnad av förvaltningskapaciteten inom Kosovos radio- och televisionsnät och stöd till det allmänna valet till Kosovos nya nationalförsamling i november 2001.

Vid utgången av 2001 hade återupprustning av 330 kilometer vägsträcka på huvudvägar, inbegripet 150 km under 2001, och reparation av ett antal broar finansierats med gemenskapsmedel.

Inom jordbrukssektorn har lån tillhandahållits till jordbruksföretag, samtidigt som import av utsäde och gödningsmedel har gjort det möjligt för jordbrukarna att skaffa dessa varor till överkomliga priser och därigenom öka avkastningen med 30 % jämfört med 2000 års produktion.

Verksamheten för företagsutveckling inriktades på stöd till små och medelstora företag och stora socialt ägda företag. Hittills har nära 900 lån, till ett sammanlagt belopp på över 8,5 miljoner euro, tillhandahållits till små och medelstora företag genom gemenskapens rullande lånefonder, medan lån till ett sammanlagt värde av 2,1 miljoner euro tillhandahållits till socialt ägda företag inom industrin. I verksamheten ingick också institutionellt stöd till handels- och industriavdelningen, inrättandet av en rådgivande kommitté för små och medelstora företag, inrättandet av ett Euro Info korrespondenscenter och öppnandet av tre regionala företagsbyråer.

Byrån färdigställde 14 kommunala soptippar, påbörjade arbetet med två nya avfallsdeponier, påbörjade institutionellt stöd till avfallssektorn, levererade 38 sopbilar och gav stöd till informationskampanjer för allmänheten. Samtliga dessa åtgärder är nödvändiga för att förbättra avfallshanteringen och vattenförvaltningen.

Med hjälp av gemenskapsmedel återställdes hälso- och sjukvårdssystemen ytterligare, bl.a. genom bistånd till avdelningen för hälso- och sjukvård och social välfärd, utbildning av hälso- och sjukvårdschefer på mellannivå och högre nivå samt stöd till apoteks- och blodtransfusionstjänster.

Till följd av krisen i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien under det första halvåret 2001 och därtill knutna problem med varuimport över Makedoniens gräns uppstod vissa förseningar med genomförandet av byråns program i Kosovo, i synnerhet på jordbruks- och bostadsområdet. Tack vare stora framsteg under det andra halvåret kunde dock den totala effekten på Kosovoprogrammet minimeras.

Byrån fortsätter att undersöka de viktigaste övergripande frågorna, särskilt i fråga om kön, etniska minoriteter och fattigdomsbekämpning. Utvärderingar och studier av sociala effekter har utförts för att fastställa den totala befolkningens – och i synnerhet de mest socialt utsatta delarnas – tillgång till och deltagande i byråns program. Rekommendationer från studierna används för att utforma särskilda strategier beträffande social sårbarhet och utslagning.

En biståndsram på ca 134,5 miljoner euro beräknas för byråns verksamhet under 2002. Denna ram kommer att omfatta stöd till övergångsorganen för självstyre, stöd till energi och andra allmännyttiga tjänster och stöd till ekonomisk utveckling, transport, bostäder, yrkesutbildning, rättsliga frågor och det civila samhället.

Se de två tabellerna över viktig statistik i bilaga A2

- Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Kosovo, den 31.12.2001 – per sektor
- Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Kosovo, den 31.12.2001 – per anslagna, kontrakterade och utbetalade belopp

Se även Utvärdering, avsnitt 6.3

4.2. Genomförande av 2001 års program

Energi (132,8 miljoner euro)

Genomgången, till en kostnad av 48 miljoner euro, av ett av de två generatoraggregaten i det koleldade kraftverket i Kosovo B avslutades och B1-aggregatet startades om i början av oktober. Den andra etappen av genomgången, till en kostnad av 20 miljoner euro, av B2-aggregatet avslutades också, och aggregatet startades om i september.

Kontraktet med det ingenjörsföretag som gav teknisk hjälp till energisektorn och Kosovos energiförvaltningsbolag, KEK, förlängdes med tre månader så att det omfattade perioden fram till april 2002. Därigenom finns det tid för ett anbudsförfarande för ett föreslaget nytt kontrakt på förvaltningsstöd och för en period för överlämnande.

För kolgruvorna, som förser kraftverken med bränsle, har kontrakt till ett sammanlagt värde av 6,3 miljoner euro tecknats för specialutrustning, reservdelar och säkerhetsinspektioner.

Ett 3-miljonerskontrakt på ett system för informationsteknik och datoriserad redovisning till energiförvaltningsbolaget, KEK, har tecknats, och projektet började genomföras i slutet av 2001.

Med hjälp av extra medel som anslogs i oktober 2001 har ett anbudsförfarande omfattande 6 miljoner euro för tre nya krafttransformatorer förberetts. Ett anbudsförfarande för mobil utrustning och mobila maskiner till KEK:s största serviceverkstad håller på att förberedas och inleds i början av 2002.

Anbudsförfarandet för ett projekt värt 2,5 miljoner euro för högspänningsmätning, som avsevärt kommer att förbättra möjligheterna att mäta det gränsöverskridande energiutbytet, väntas inledas i början av 2002.

Ett bidragsavtal för 20,3 miljoner euro om nödimport av energi under de tre första månaderna av 2001 slöts med UNMIK.

Jordbruk (28 miljoner euro)

Jordbrukslån för bearbetning och marknadsföring (10 miljoner euro)

Agro-Business Development Unit, ABU, grundades av byrån för att tillhandahålla en särskild kreditfacilitet för omstrukturering och kommersialisering av Kosovos socialt ägda företag för bearbetning av jordbruksprodukter och för att stödja privata företag inom denna sektor. ABU:s verksamhet har pågått sedan maj 2001, och vid årsskiftet hade enheten erbjudit hälften av sitt lånekapital till två vinodlingsverksamheter, en mjölkproducentförening, en utvinningsanläggning för vegetabilisk olja, ett företag som exporterar torkad svamp och medicinalväxter till EU samt ett mejeri.

Program för utsädesimport och lagstiftning om utsäde (6 miljoner euro)

Byråns program för import av utsäde för 2 000 megaton högkvalitativ hybridmajs, hybridsolros och sättpotatis gav positiva skörderesultat och fältstudier som visar att den genomsnittliga avkastningen för dessa grödor ligger 30 % högre än 2000 års avkastning. Gemenskapens kompletterande program för import av gödselmedel – och riklig nederbörd – hjälpte upp avkastningen ytterligare. Effekterna sträcker sig till områden med etniska minoriteter, där utsäde har delats ut på bidragsgrund med hänsyn till dessa befolkningsgruppers begränsade tillgång till utsäde till rimliga priser. Då 90 % av det importerade utsädet såldes till jordbrukarna till rimliga priser genom handelsidkare inom jordbrukssektorn har försäljningsintäkterna kanaliserats till mikrokreditordningen för landsbygden och till ABU för vidareutlåning.

Kontraktet för ett projekt för lagstiftning om utsäde (0,9 miljoner euro) undertecknades i september för att hjälpa övergångsavdelningen för jordbruk, skogsbruk och landsbygdsutveckling med utvecklingen av tillämpningsregler för utsädesproduktion och utsädeshandel i Kosovo, och lägger därmed grunden både för att återuppta den inhemska utsädesproduktionen och importen av beprövat kvalitetsutsäde som lämpar sig för Kosovos jordbruksklimat.

Upprustning av bevattningssektorn (12 miljoner euro)

Programmet, som inleddes i mars 2001, har följande syfte:

- Upprustning av infrastrukturen för bevattning av 20 000 ha (eller 40 % av Kosovos offentligt förvaldade bevattningssystem), vilket gynnar 10,000 småbrukare direkt.
- Förbättring av offentliga bevattningsanläggningar.

Cirka hälften av arbetena på bevattningsanläggningarna väntas bli klara innan nästa bevattningssäsong börjar i maj 2002, och projektet planeras vara klart vid årsskiftet.

Bostäder (37,6 miljoner euro)

2001 års program för bostadssektorn omfattar återuppbyggnad av ca 3 630 hus som skadats vid konflikten (av vilka 80 % var totalförstörda) för utsatta familjer. Ungefär 3 100 hus var klara och 2 400 familjer (16 700 personer) hade flyttat in i sina bostäder i slutet av 2001. Ca 6 % av de familjer som fått hjälp kommer från etniska minoriteter, bl.a. familjer som nyligen har återvänt till Kosovo.

Byråns icke-statliga partnerorganisationer har valt ut utsatta familjer efter rigorösa sociala urvalskriterier. Särskilt utvalda kommittéer för återuppbyggnad av byar, med inbyggd jämn könsfördelning, har hjälpt de icke-statliga organisationerna och bidragit till att garantera öppenheten och den lokala ansvarigheten vid urvalsprocessen. Lokala kommunkommittéer har också bedömt och sedan godkänt de utvalda familjerna. De icke-statliga organisationerna stödjer de stödmottagande familjernas "självhjälpsinsatser" för att detta program skall bli framgångsrikt.

Slutrapporten till en genomförbarhetsstudie över ett bostadslåneprogram i Kosovo har avslutats och tillkännagetts till medlemsstaternas företrädare i styrelsen för övervägande av ett gemensamt finansierat program för 2002.

Sedan mars 2001 finns det ett bidragsavtal för 2 miljoner euro med UNCHS Habitat om stöd till UNMIK:s Housing & Property Directorate (HPD), som har i uppgift att lösa återkrav på bostadsfastigheter. Det gemenskapsfinansierade regionkontoret i Mitrovica har registrerat mer än 2 100 återkrav från Kosovoalbaner, serber och andra. Sedan personal med blandad etnisk tillhörighet gjort ingående intervjuer har rättsliga förfaranden inletts för mer än 250 fall. HPD håller aktivt på att ta itu med behovet av förbättringar på flera verksamhetsområden, som byrån och HPD gemensamt definierat vid en granskning i september.

Ett kulturarvsprojekt för att återställa fem traditionella s.k. Kulla-hus av sten pågår i västra Kosovo. Projektet kommer att få medfinansiering från Sida och genomförs i samarbete med UNMIK:s kulturavdelning och Kosovos institut för bevarande av kulturminnesmärken. Detta projekt kommer att pågå fram till juli 2002.

Lokal förvaltning och det civila samhället (38,9 miljoner euro)

Programmet har genom sin verksamhet stött den verkställande makten, rättsväsendet och det civila samhället/media genom att

- bistå och utrusta den lokala förvaltningen och bygga upp dess kapacitet,
- bidra till en rättvis och tillgänglig rättskipning,
- förbättra det civila samhällets delaktighet i valprocessen och den demokratiska processen, och
- stärka det civila samhället och oberoende media i deras egenskap av nyckelaktörer för främjandet av en kultur för demokrati och mänskliga rättigheter.

Kommunala tekniska rådgivare från EU (3 miljoner euro)

I slutet av 2001 fick kommunerna i Kosovo stöd av ca 21 rådgivare från EU på flera områden, bl.a. allmän förvaltning, återuppbyggnad, egendom och finansiering.

Stöd till inrättandet av en riksrevisionsbyrå och förbättrad förvaltning av den offentliga sektorns finanser (5 miljoner euro)

Förhandlingar om ett bidragsavtal pågår med UNMIK:s centrala budgetmyndighet för (i) genomförandet av en allmän revision av Kosovos konsoliderade budget för år 2001, (ii) inrättandet av en riksrevisionsbyrå, och (iii) en kompetensundersökning inom kommunerna med tanke på decentraliseringen från central till kommunal nivå.

Kommunal och lokal investeringsfond (MLIF), fas 2 (3 miljoner euro)

Efter framgångarna med MLIF 1 håller en andra fas på att genomföras. Inom ramen för ett kontrakt avseende tekniskt bistånd och ett bidragsavtal med UNMIK har 34 småskaliga infrastrukturprojekt godkänts och 17 av dessa avslutats. Den andra etappen av utbildningen av kommunal teknisk personal, inbegripet minoriteter, närmar sig sitt slut.

Offentliga byggnader (19 miljoner euro)

Byggnader som omfattas av detta projekt är bl.a. domstolar, fängelser, kommunala kontor och universitetslokaler. Totalt har 34 projekt samlats i 11 anbudsförfaranden, varav avtal har slutits för fyra.

Stöd till rättsstaten (2,5 miljoner euro)

Inom ramen för rättshjälpsprogrammet, som genomförs genom ett bidragsavtal med Kosovos advokatförbund, hade 43 rättshjälpscentraler inrättats, och ca 1 470 personer hade dragit nytta av programmet vid utgången av 2001. Ett bidragsavtal tecknades med OSSE för utbildning av jurister (yrkesexamen för domare, åklagare och advokater). Den första utbildningsperioden, där 60 kandidater deltog, har fullföljts. Ett nytt bidragsavtal om installation av IT-system för att följa ärenden och för en rättsdatabas i domstolarna håller på att slutföras med UNMIK. Därutöver håller ett avtal på att slutföras om stöd till Kosovos rättsinstitut, som ansvarar för inledande och fortlöpande utbildning av domare.

Det civila samhället (1 miljon euro).

Inom ramen för ett bidragsavtal som undertecknades i mars 2001 har en bidragspolicy, en finanspolicy och förfaranden inrättats inom Kosovos stiftelse för det civila samhället, en lokal icke-statlig organisation. De medel som anslogs för bidrag kanaliserades via denna stiftelse till lokala icke-statliga organisationer som bl.a. inriktade sig på minoriteters rättigheter, jämställdhet, kultur, försoning och kapacitetssuppletering.

Stöd till Kosovos radio och television (RTK) (2,9 miljoner euro)

Ett bidragsavtal undertecknades med RTK i mars. RTK håller på att fullfölja övergången från internationell till lokal förvaltning. En styrelse har inrättats och en generaldirektör, som skall tillträda sin post i januari 2002, har valts.

Stöd till regionala val 2001 (2,5 miljoner euro)

Ett bidragsavtal undertecknades med OSSE i oktober 2001 för stöd till de allmänna valen till Kosovos nya nationalförsamling i november. Verksamheten utvecklades under perioden före valet, och ytterligare åtgärder beträffande medvetandegörande, kapacitetsuppbyggnad för media, mediabevakning och olika samhällsgruppers delaktighet i den demokratiska processen planerades för perioden efter valet. Verksamheten är särskilt inriktad på utsatta grupper i befolkningen (kvinnor, etniska minoriteter, landsbygdsbefolkning och personer med funktionshinder).

Transport (18 miljoner euro)

Med 2001 års medel utfördes byggnadsarbeten på 150 kilometer vägsträcka på de huvudvägar som förbinder de södra och västra delarna och på huvudleden till gränskorsningen mot Serbien. Återuppbyggnaden av ytterligare två prioriterade broar pågår och bör vara klar i mars 2002 som planerat.

Genomförbarhetsstudierna och de tekniska studierna för upprustning av broar på huvudvägen från Pristina till gränsen mot f.d. jugoslaviska republiken Makedonien är klara. Ett slutligt utkast till en slutrapport lämnades in i december. Utarbetandet av en övergripande plan för vägunderhåll i Kosovo har inletts och ett slutdokument väntas komma senast i maj 2002.

Tekniskt bistånd ges kontinuerligt till UNMIK:s interimistiska transport- och kommunikationsavdelning, bl.a. stöd för att stärka avdelningen för civil luftfart, för revision vid Pristinas flygplats och för utarbetandet av koncessionsförfaranden för busstrafik i Kosovo.

På grundval av Sidas rekommendationer för järnvägsförvaltning har ett bidragsavtal om stöd till järnvägarna tecknats med UNMIK.

Vattenförvaltning och hantering av fast avfall (20 miljoner euro)

Programmet för upprustning/nedläggning av soptippar framskred väl, med 14 färdiga anläggningar och ytterligare fem på gång. Kontrakt har tecknats för anläggning av två regionala avfallsdeponier (fem anläggningar, som överensstämmer med EG:s normer, planeras) och arbetet väntas påbörjas i början av 2002.

Kontrakt har tecknats med internationella avfallsexperter, som började genomföra ett program för institutionellt stöd i juli. Gemenskapsstöd har getts till ett program som också inleddes i juli för att informera allmänheten i hela Kosovo om hantering av hushållsavfall.

Kontraktstilldelningen för renovering av Pristinas vattenpumpstation ägde rum i november och arbetet kommer att påbörjas i början av 2002.

En studie för återställande av asktipparna i Obilic/Obiliq har avslutats liksom en annan studie för institutionell utveckling vid vattenverken.

Företagsutveckling (20 miljoner euro)

Gemenskapens integrerade åtgärder inom sektorn för små och medelstora företag omfattade följande:

- Förstärkning av handels- och industriavdelningens struktur

- Inrättandet av en rådgivande kommitté för små och medelstora företag som sektorns företrädare inför regeringen.
- Upprättandet av ett Euro Info korrespondenscenter 2001 (vid Kosovos handelskammare) som ingår i det mera omfattande nät av Euro Info korrespondenscenter som stöds av EU, med kontakter till små och medelstora företag i Europa.
- Öppnandet av tre regionala företagsbyråer som ger nya och växande företag direktstöd i form av utbildning och företagsrådgivning.

Inom ramen för programmet för industriell utveckling, som uteslutande rör socialt ägda företag inom industrin, har det getts tekniskt bistånd och tecknats två låneavtal (via ABU) för sammanlagt 2,1 miljoner euro.

Som stöd för övergången till euro i Kosovo har centralbanken (BPK) fått hjälp med finansiering av ny utrustning för penninghantering och reklammaterial.

Hälso- och sjukvård (14 miljoner euro)

Byrån har fortsatt med genomförandet av programmet för ytterligare upprustning av Kosovos hälso- och sjukvårdssystem. Bland de initiativ som togs 2001 ingick följande:

- Avtal med en lokal teknisk biståndsgrupp i Kosovo som skall bistå UNMIK:s avdelning för hälso- och sjukvård och social välfärd. Dessutom utarbetades ett utbildningsprogram för att ge gruppens medlemmar kompetens för eventuell anställning vid ett framtida hälso- och sjukvårdsministerium.
- Upphandlingsförfaranden för inköp av viktig medicinsk utrustning och IT-utrustning till Pristinas universitetssjukhus och de regionala sjukhusen.
- Gemenskapsstöd till ett Världsbanksprojekt för införande av ett socialförsäkringssystem.
- En grundläggande studie för ett system för hälsoinformation och upprättandet av sex pilotanläggningar för utbildning i hälsoinformationsteknik.

4.3. Genomförande av 2000 års program

Merparten av medlen från 2000 års program har upphandlats och de flesta projekten är antingen klara eller på god väg att bli klara. Bland de återstående projekt som gjort stora framsteg under 2001 ingår följande:

Energi (122 miljoner euro)

Av de 30 miljoner euro som anslogs till kolgruvorna, inbegripet de 20 miljoner som anslogs i slutet av 2000 för ytterligare åtgärder, hade 89 % upphandlats vid utgången av 2001.

Ett andra anbudsförfarande för ett 10-miljonerskontrakt på nya understationer till elverk håller på att förberedas och inleds i början av 2002. Det första anbudsförfarandet avbröts på grund av att anbudet inte uppfyllde byråns tekniska krav.

Ett kontrakt på 3,5 miljoner euro tecknades för renovering av fjärrvärmesystemet i Pristina, och brådskande reparationer inleddes i oktober, medan huvuddelen av arbetet kommer att åberöras våren 2002 och idrifttagandet väntas ske 2002.

Ett bidragsavtal, värt 28 miljoner euro, som tecknats med UNMIK för nödimport av energi under vintern 2000/2001 genomfördes.

Jordbruk (10 miljoner euro)

I början av 2001 levererade byrån 17 500 megaton ureagödselmedel för övergödning av vete och andra jordbruksgrödor. Gemenskapsmedel hade redan getts som stöd till vintersådden 2000 genom distribution av 20 000 megaton av importerat NPK. Ca 10 % av den totala importen av gödselmedel delades ut gratis till utsatta familjer, inbegripet etniska minoriteter. Ca 90 % auktionerades ut eller såldes till rabatterade priser till lokala handlare av insatsvaror till jordbruket på kredit för att säkerställa överkomliga priser för de jordbrukande slutanvändarna. Av den mängd som såldes har 75 % av medlen hittills återbetalats och återanvänts för finansiering både av 2001 års import av ca 9 000 megaton gödselmedel (NPK) via ABU (Agro-Business Development Unit) och mikrolåneordningen för landsbygden.

Bostäder (59,9 miljoner euro)

Programmet för återuppbyggnad av ca 8 440 bostäder (varav 56 % var totalförstörda) för utsatta familjer befinner sig i slutskedet, och slutarbetet på ungefär 300 hus utförs genom stödmottagarnas självhjälpsinsatser.

Transport (15 miljoner euro)

Under 2001 fullföljdes återuppbyggnaden av två broar av central betydelse (Vranido och Milosevo). Förbättringar gjordes vid Blaces gränsstation mot f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, och utbyggnaden av huvudleden på Kosovosidan och parkeringsplatsen för lastbilar blev klar. Upphandling för anbudet på anslutningsvägen till f.d. jugoslaviska republiken Makedonien och förbättrade tullfaciliteter kommer att ske så snart som det kommer en officiell förfrågan från UNMIK (väntas i början av 2002).

Vattenförvaltning och hantering av fast avfall (14,6 miljoner euro)

Det program omfattande 10 miljoner euro för upprustning av vatten- och avloppssystemen i stadsområdena i alla de elva målkommunerna, som inleddes i slutet av 2000, framskred väl, och kontrakten för installation av kloreringsutrustning blev klara och projekten för ledningsdragning i Pristina pågår. Samtliga projekt har prioriterats av och avtalats med de lokala myndigheterna. Ett kontrakt har tecknats för mekaniska och elektriska förbättringar i reservoarer och pumpstationer, och ett anbudsförfarande har inletts för leverans och installation av vattenmätare i hela Kosovo.

Tillfartsvägarna till flera upplagsplatser för hushållsavfall har förbättrats, och grundutrustning har levererats till dessa anläggningar. I november mottogs 38 sopbilar som håller på att fördelas på kommunerna. Även 2700 sopkärl av industristorlek (1,1 m³ 'Eurobins') har tagits emot och fördelats på kommunerna. Nio fordonsvågar och 16 kontor har anlagts vid kommunala soptippar, och skyddskläder har tillhandahållits för sophanteringspersonalen. Dessutom har det byggts nio förbränningsanläggningar för sjukhus, och flera tunga maskiner för avfallsdeponier har reparerats.

Företagsutveckling (15 miljoner euro)

När det gäller lån för marknadsekonomin har 846 lån till ett sammanlagt värde av ca 5,8 miljoner euro fördelats på småföretagen genom EU:s och Världsbankens gemensamma europeiska finansieringsfond via MEB (mikroföretagsbanken). Dessutom har 20 lån till ett sammanlagt värde av 2,6 miljoner euro tillhandahållits via den gemenskapsfinansierade Interim Credit Unit (ICU). Det har inte förekommit några betalningsförsummelser i samband med lånen, och de oberoende revisionerna avseende dessa medel har blivit godkända.

De 3,5 miljoner euro som tillhandahölls inom ramen för ett bidragsavtal med UNMIK för miljösanering vid gruvkomplexet Trepca har utbetalats.

Hälso- och sjukvård (10 miljoner euro)

Ett kontrakt värt 4 miljoner euro har genomförts för kapitalinvesteringar och ett kreditlån för distribution och återförsäljning av läkemedel. Stödet till läkemedelssektorn har medfört betydligt lägre läkemedelspriser (ca 50 % lägre än genomsnittskostnaden 2000). Kosovos läkemedelskooperativ har fått ytterligare stöd för att säkerställa tillförlitlig distribution av väsentliga läkemedel.

För uppbyggnad av en säker och central blodtransfusionstjänst har byrån tillhandahållit utrustning till ett värde av 0,5 miljoner euro till blodbanken vid Pristinas universitet. Ny programvara till blodtransfusionstjänsten skall installeras i januari 2002.

Bland de initiativ som ingick i byråns kapacitetuppbyggnadsprogram för hälso- och sjukvårdssektorn fanns följande:

- Inrättandet av ett gemenskapsfinansierat centrum för hälso- och sjukvårdsförvaltning vid universitetet i Pristina.
- Genomförande av det första utbildningsåret för allmänläkare.
- Påbörjande av ledarutbildning på mellannivå för 250 sjuksköterskor.
- Skapande av tio specialistläkargrupper, som delvis fullföljde nya läroplaner för sina respektive områden.
- Förberedelser för kandidatkursen i hälso- och sjukvårdsförvaltning, som gick in i den sista förberedelsefasen. Kursen planeras börja i januari 2002. Med finansiering från gemenskapen är den ett gemensamt projekt vid de medicinska och ekonomiska fakulteterna vid Pristinas universitet

4.4. Genomförande av programmen för år 1998 och 1999

De projekt som finansierades 1998/1999 är för det mesta på god väg eller avslutade. Bland de projekt som gjort stora framsteg under 2001 ingår följande:

Telekommunikation (8 miljoner euro)

Det avtalade arbetet för återställande av transit- och abonnentväxeln (fast telefoni) fullföljdes. En anbudsinfordran för komplettering av accessnätet för norra Pristina har offentliggjorts och arbetet väntas påbörjas våren 2002.

Lokal förvaltning: Kommunal och lokal investeringsfond, MLIF fas 1 (8 miljoner euro)

De ursprungliga 69 lokala infrastrukturprojekten, inom ramen för ett bidragsavtal med UNMIK, är nu klara. Ytterligare 14 projekt finansieras med besparingar som gjorts i MLIF:s tekniska biståndsdel och i programmet för företagsutveckling. Den tekniska utbildningen för kommunanställda för kontroll och övervakning av projekt är genomförd.

Sysselsättnings- och återuppbyggnadsprogram i byarna, VERP (7,5 miljoner euro)

Detta program, där den lokala befolkningen utförde de förbättringar av byarnas grundläggande infrastruktur som definierats av de lokala ledarna i samarbete med de lokala myndigheterna, har genomförts framgångsrikt. Byråns genomförandepartner var UNDP.

FN:s skyddskår i Kosovo, KPC (5 miljoner euro)

Målet med detta projekt från 1999 är att stödja UNMIK och KFOR genom inrättandet av FN:s skyddskår i Kosovo (KPC) som en civil nödhjälpsorganisation. Med hjälp av gemenskapsmedel kunde KPC förse med fordon, verktyg och brandsläckningsutrustning och även specialutrustning och kläder för minröjningsverksamhet. De sista leveranserna beräknas pågå fram till början av 2002.

Minröjning (6 miljoner euro)

Slutliga kontrakt till ett värde av 3 miljoner euro med inriktning på minröjningsutbildning för KPC har tecknats med tre icke-statliga organisationer.

Jordbruks-/landsbygdsekonomi: Mikrokreditordningen för landsbygden (1 miljon euro)

En utvidgning av detta framgångsrika projekt finansieras med intäkter från gemenskapsprogrammet för import av insatsvaror till jordbruket. Sammanlagt har åtta hypotekskassor, som betjänar runt 1 800 medlemmar, upprättats i två kommuner. Ca 1 400 lån till ett värde av 1,6 miljoner euro har beviljats. Återbetalningstakten för dessa överskrider 99 %.

Hälso- och sjukvård (0,5 miljoner euro)

Sedan de återstående arbetena för 1999 års projekt på 1 miljon euro för upprustning av sjukhuset i norra Mitrovica ställts in, omfördelades ca 0,5 miljoner euro för att skapa en institution för familjemedicin vid universitetet i Pristina.

Saneringskampanj för hela Kosovo (0,9 miljoner euro)

Med hjälp av en stor samling sopbilar har de lokala sophämningsorganen i hela Kosovo vid ett enstaka tillfälle sanerat ett stort antal avfallshögar som samlats de senaste fem åren. Den utrustning som införskaffats för saneringen överläts till avfallshanteringsföretagen när kampanjen avslutats.

5. VERKSAMHET: FÖRBUNDSREPUBLIKEN JUGOSLAVIEN – REPUBLIKEN MONTENEGRO

5.1 Den allmänna situationen

Den 8 januari 2001 tog byrån på sig ansvaret för förvaltningen av 1998, 1999 och 2000 års program i Montenegro, som tidigare förvaltades av Europeiska kommissionen. 1998 års program omfattade 5 miljoner euro, 1999 års program 23 miljoner euro och 2000 års program 19 miljoner euro. Från 1998 års program återtogs anslag på 1 miljon euro inom jordbrukssektorn (kreatursimport) på grund av utbrotten av BSE och mul- och klövsjuka i Europa.

Upplösningen av f.d. Jugoslavien och de väpnade konflikter och det ekonomiska vanstyre som följde resulterade i hyperinflation och raserad ekonomi. Landet förlorade etablerade marknader, traditionella produktionsverksamheten stördes, och det internationella samfundet införde sanktioner. Montenegro drabbades av ytterligare ett allvarligt ekonomiskt bakslag till följd av Kosovokrisen 1999. BNP sjönk med ytterligare 10 % bara under 1999, till 58 % av 1990 års nivå. I dagens läge är den makroekonomiska miljön fortfarande bräcklig. 2001 uppgick inflationen i Montenegro till 21,8 % trots användningen av den tyska marken. Det har skett en viss återhämtning av produktionen sedan Kosovokonflikten upphörde. Den officiella reala tillväxten under 2001 beräknas till 3,5 %, men kommer med all sannolikhet att bli högre. Trots det beräknas den ändå bara komma upp till strax över hälften av 1990 års nivå.

Inför denna svåra situation antog regeringen ambitiösa planer, bl.a. om nedskärning av kostnaderna i en rad budgetposter, avreglering av priserna på vissa viktiga basvaror, bättre målinriktning av sociala förmåner, snabbare omstrukturering och privatisering och frysning av minimilönen. Härvidlag föreslog regeringen en budget för 2002, i överensstämmelse med Förbundsrepubliken Jugoslaviens avtal med Internationella valutafonden, som antogs av parlamentet. Ett skuldkonsolideringslån från Världsbanken har godkänts för Förbundsrepubliken (och därmed också för Montenegro), och öppnar vägen för beslutad finansiering av strukturanpassningar. Ett omfattande initiativ för omstrukturering av företag och för arbetskraft har utformats och antagits av regeringen. Slutligen har en rad rättsliga och andra åtgärder genomförts i syfte att förbättra det generella företagsklimatet.

I denna situation har byrån enats med regeringen om ett program för 2001 som är inriktat på kommunal utveckling, transport, institutionell uppbyggnad och yrkesutbildning.

Kommunal utveckling: Regeringen har bundit sig för ett reformprogram som omfattar ökad decentralisering av intäkter, kostnader och ledningsfunktioner till de lokala myndigheterna. Genom programmet anslås medel till fyra utvalda kommuner för tekniskt bistånd till förbättring av deras förvaltningskapacitet och för småskaliga investeringar i lokal infrastruktur.

Transport: På grund av årtal av för små investeringar har det endast förekommit ett begränsat akutunderhåll av vägnätet för södra Montenegro, som är av strategisk betydelse för turismen och anslutningen till hamnen i Bar. Restiderna är för långa eftersom det finns för få säkra omkörningssträckor, och den grundläggande säkerheten är undermålig. Programmet är inriktat på dessa brister för att förbättra rörligheten för varor och människor både inom Montenegro och i regionen i stort, och stimulerar därigenom den ekonomiska verksamheten samtidigt som det underlättar gränsöverskridande utbyten och främjar handel och utländska investeringar. Tekniskt bistånd ges också till det berörda fackministeriet.

Institutionell uppbyggnad (statistik): För att stödja utvecklingen av ett system för insamling och analys av statistik, som är ett viktigt verktyg i en marknadsekonomi och en fungerande demokrati, kommer Republiken Montenegros statistikbyrå att få tekniskt bistånd och utrustning. Förväntningen är att konsoliderade uppgifter för hela förbundsrepubliken skall kunna insamlas.

Institutionell uppbyggnad (den offentliga sektorns investeringar): Det är av yttersta angelägenhet att förbättra förvaltningen av den offentliga sektorns investeringar inom regeringens budgetstrategi på medellång sikt. Genom programmet ges tekniskt bistånd, inklusive utbildning, på detta område till olika fackministerier.

Yrkesutbildning: De nuvarande utbildningssystemen för ungdomar och vuxna är otillräckliga för att stödja den ekonomiska omstruktureringen och utvecklingen av en marknadsekonomi i Montenegro. Genom programmet kommer dessa system att moderniseras på två centrala sektorer som har den största omedelbara potentialen för ytterligare ekonomisk utveckling i Montenegro (turism och träindustri) och tillgången till välutbildad arbetskraft säkerställas, vilket förbättrar tjänsternas kvalitet och sektorernas konkurrenskraft.

En biståndsram på ca 11,5 miljoner euro beräknas för byråns verksamhet under 2002. Den kommer att inriktas på offentlig förvaltning, energi, miljö, transport och omstrukturering av företag.

Se de två tabellerna över viktig statistik i bilaga A3

- Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Republiken Montenegro, den 31.12.2001 – per sektor
- Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Republiken Montenegro, den 31.12.2001 – per anslagna, kontrakterade och utbetalade belopp

Se även Utvärdering, avsnitt 6.3

5.2 Genomförande av 2001 års program

Finansieringsavtalet för 2001 års program, baserat på en budget omfattande 13,3 miljoner euro, undertecknades i oktober 2001. Ett ytterligare anslag på 3 miljoner euro godkändes av Cards-kommittén den 7 december 2001 och blir tillgängligt i slutet av januari. Det totala programmet har utformats med hänsyn till nödvändigheten att undvika överlappning av och säkerställa komplementaritet med verksamhet från tidigare program (1999–2000) som håller på att genomföras. Ett viktigt inslag i dessa tidigare program var åtgärder på kritiska områden som företagsutveckling, utbildning, jordbruk, offentliga finanser, media och infrastruktur. 2001 års program är uppbyggt runt följande tre grundläggande inslag:

Kommunal utveckling (4,5 miljoner euro)

Fyra kommuner har valts ut: Podgorica, Mojkovac, Kolasin och Bijelo Polje. Identifiering och behovsbedömning pågår för närvarande. Ett selektivt anbudsförfarande för uppbyggnad av den institutionella kapaciteten i de utvalda kommunerna och övervakning av projektens genomförande (1 miljoner euro) inleddes i mitten av december, och kontrakt beräknas tecknas i slutet av februari 2002. Prioriterade infrastrukturarbeten för investeringsdelen (3,5 miljoner euro) håller på att definieras. Anbudsförfarande och upphandling kommer att pågå under det första halvåret 2002.

Transport (9 miljoner euro)

Ett selektivt anbudsförfarande för uppbyggnad av den institutionella kapaciteten vid transportministeriet (1 miljon euro) inleddes i mitten av december, och kontrakt beräknas tecknas i slutet av februari 2002. Av de fem entreprenadanbuden inom ramen för investeringsdelen (8 miljoner euro), inleddes fyra i slutet av december och kontrakt kommer att tecknas i mitten av mars 2002. Anbudsförfarandet för det återstående projektet kommer att inledas i januari 2002.

Institutionell uppbyggnad (1,2 miljoner euro)

Anbudsförfarandet för tekniskt bistånd till statistikbyrån (0,6 miljoner euro) inleddes i mitten av december i samordning med Eurostat. Den begränsade listan för tekniskt bistånd för förvaltning av den offentliga sektorns utgifter är klar och anbudsförfarandet kommer att inledas i slutet av januari 2002.

Yrkesutbildning (1 miljon euro)

Programmet godkändes den 7 december 2001 och ett meddelande om upphandling för institutionell uppbyggnad (0,8 miljoner euro) har offentliggjorts. Anbudsförfaranden för investeringsdelen (0,2 miljoner euro) inleds i början av 2002.

Facilitet för tekniskt och administrativt bistånd (0,6 miljoner euro)

För tillhandhållande av en kort period av tekniskt bistånd vid projektförberedelse, anbudsutvärdering, revisioner, etc. Denna facilitet har ännu inte använts.

5.3 Genomförande av 2000 års program

Infrastruktur (10,8 miljoner euro)

Programmet kommer att bidra till underhåll och förbättring av transportinfrastrukturen. De enskilda projekten omfattar följande:

Upprustning av vägen till Podgoricas flygplats (1,9 miljoner euro)

Avslutat i februari 2001.

Byggande av 'Union Bridge' i Podgorica (2,9 miljoner euro)

Kontraktet på arbetet, för 4,2 miljoner euro, undertecknades i augusti 2001, och arbetet pågår och beräknas vara avslutat i april 2003. Återstående medel tillhandahålls av Montenegros regering och Podgoricas kommun.

Upprustning av vägar: kustväg och sträckan Bar-Podgorica (5,0 miljoner euro)

Kontrakt har tecknats för de fyra ingående anläggningsprojekten, och arbetena pågår eller är klara. Allt arbete beräknas vara avslutat senast i maj 2002. På grund av att konkurrerande anbud erhöles finns det ett saldo på 1,2 miljoner euro som (efter diskussioner med transportministeriet) kommer att finansiera upprustningen av en tunnel i norra Montenegro.

Institutionell uppbyggnad i viktiga ministerier (0,8 miljoner euro)

Ett kontrakt på tekniskt bistånd tecknades i november 2001 för övervakning av byggverksamhet och tekniskt stöd till transportministeriet när det gäller vägförvaltning. Gruppen finns för närvarande i Montenegro.

Utbildning (3,0 miljoner euro)

Projektet omfattar byggandet av en grundskola i ett fattigt område i Podgorica. Kontraktet på arbetet tecknades den 5 december 2001 och byggverksamheten pågår. På grund av gynnsamma priser i anbudet finns det ett saldo på 750 000 euro som kommer att användas för finansiering av upprustning av ytterligare skolor. Anbudsförfaranden kommer att inledas i januari 2002.

Jordbruk (2,3 miljoner euro)

Projektets övergripande mål är modernisering av mejerisektorns mjölkproduktion. En grupp för tekniskt bistånd och upphandling (0,4 miljoner euro) stöder för närvarande jordbruksministeriet med import av mjölkmaskiner som skall fördelas på utvalda mejeriföretag och jordbrukare. Ett anbudsförfarande avseende mjölkkningsutrustning (1,7 miljoner euro) har inletts, och leveranskontraktet väntas undertecknas under det första kvartalet 2002. De tekniska specifikationerna färdigställs och anbudsförfarandet inleds i samråd med jordbruksministeriet. Utrustningen levereras som kredit in natura. 0,2 miljoner euro avsätts för övervakning av programmet.

Ekonomisk & finanspolitisk reform (2,9 miljoner euro)

Programmet omfattar stöd till finansministeriet (1,3 miljoner euro) under den pågående omorganisationen av olika avdelningar. Ett tjänstekontrakt undertecknades i december för tillhandahållande av följande långsiktiga tekniska bistånd:

Budgetmyndigheten: Långsiktigt tekniskt bistånd för ordinarie budgetar och investeringsbudgetar, budgetprofilering, likviditetsbudgetar och ordinarie budgetar, programbudgetar och resultatmål.

Finansförvaltning: Långsiktigt tekniskt bistånd för utvidgning av nätverket, uppdatering av regelverket, införande av internationella rapporteringsstandarder, förvaltning av likvida medel/skulder, förvaltning av tillgångar, utbildning.

Internrevision: Långsiktigt tekniskt bistånd för planering, riskbedömning, systemöversyn, internkontrollövervakning och utbildning av personalen i moderna revisionstekniker och revisionsmetoder.

Informationsteknik: Långsiktigt tekniskt bistånd till finansministeriets informations- och teknikenhet i anknytning till datoriseringsprojektet och ett fungerande finansförvaltningssystem.

Programmet omfattar också leverans och tillämpning av programvara och tillhandahållande av IT-utrustning till finansministeriet (0,9 miljoner euro). Kontraktet tecknades i december. Diskussioner pågår för närvarande med finansministeriet om användning av de resterande medlen.

5.4 Genomförande av programmen för år 1998 och 1999

1999 års budgetmedel är till stor del upphandlade och utbetalade.

Stödsamordningsenhet (0,8 miljoner euro)

Detta pågående projekt hjälper finansministeriet (utsedd nationell stödsamordnare) att öka sin stödsamordnings- och programplaneringskapacitet på central nivå samtidigt som det utarbetar ett flerårigt nationellt program för strategisk utveckling. Långtidsrådgivaren kommer att bytas ut i början av 2002.

Reform av den offentliga förvaltningen (1,2 miljoner euro)

Tre projekt för institutionell uppbyggnad pågår: för tekniskt bistånd till det juridiska utbildningscentret, för förbättring av rättsväsendets effektivitet och utbildning av tjänstemän inom rättsväsendet; tekniskt stöd till institutet för offentlig förvaltning, för utformning av en övergripande åtgärdsplan för utarbetande av ny lagstiftning om den offentliga förvaltningen; samt tekniskt bistånd till kommunförbundet (180 000 euro), för att skapa ett professionellt lett och funktionsdugligt förbund som kan stärka den lokala förvaltningen. Dessutom tecknades ett kontrakt avseende IT-utrustning till justitieministeriet och flera montenegrinska domstolar i oktober, och leverans av utrustningen pågår.

Utveckling av små och medelstora företag (4,2 miljoner euro)

Projektet stöder och stimulerar den privata sektorns utveckling, särskilt när det gäller små och medelstora företag, genom att skapa ett stabilt investeringsklimat. Ett finansieringsavtal om lån till utvalda affärsbanker (3,0 miljoner euro) har tecknats med KfW. Tillsammans med Tyskland kommer tekniskt bistånd genom bilaterala fonder att tillhandahållas till de utvalda affärsbankerna. Ytterligare tekniska biståndsprojekt (för ca 1,2 miljoner euro) omfattar etableringen av ett Euro Info korrespondenscenter (kontrakt tecknat i december) och förstärkning av organisationen vid den nyinrättade byrån för utveckling av små och medelstora företag (fortgående tekniskt bistånd som avslutas i april 2002).

Facilitet för tekniskt bistånd (0,8 miljoner euro)

En makroekonomisk rådgivare bistår för närvarande premiärministerns kansli. En teknisk biståndsgrupp som skall hjälpa till med en inledande behovsbedömning för det kommunala utvecklingsprogrammet har utsetts.

Budgetanslag för internt fördrivna (13 miljoner euro)

Projektet omfattar budgetstöd till Montenegros nationella budget, för att mildra de tillfälliga ekonomiska bördorna i samband med tillhandahållandet av hälso- och sjukvårds- och mottagningsanläggningar för tillströmningen av internt fördrivna personer från Kosovo under konflikten 1999. Stödprogrammet upphörde den 30 juni. En granskning av projektet har genomförts och en kopia av granskningsrapporten har överlämnats till stödmottagaren.

Energiförsörjning (2,5 miljoner euro)

Budgetstöd till ett värde av 2,2 miljoner euro har tillhandahållits till EPIM (Montenegros elkraftsindustri) genom betalning av elförsörjning. Genomgången av slutpriset för hushåll och främst små och medelstora företag är klar. 0,2 miljoner euro används för tekniskt bistånd till ekonomiministeriet.

Stöd till RTV Montenegro (0,8 miljoner euro)

Projektet stöder den verksamhet som planeras i den åtgärdsplan för förändring som antagits av RTV CG:s ledning. Ett direktavtal har tecknats med BBC World Service Television om hjälp med omvandlingen av Montenegros statliga TV till ett oberoende radio- och TV-bolag för public service. En redaktionskonsult från BBC arbetar för närvarande i Montenegro med att förbättra nyhetsinsamlingen och definiera och genomföra lämpliga utbildningsprogram för redaktionsledningen. Byrån finansierar i samarbete med Europarådet ett gemensamt initiativ för att hjälpa de montenegrinska myndigheterna att anpassa landets medierelaterade regelverk till gällande europeiska standarder.

Upphandlingen av **1998 års** budgetmedel är helt genomförd och de är till stor del utbetalade.

Jordbruk (1 miljon euro)

Projektets övergripande mål var att skapa nya arbetstillfällen och möjligheter till företagande för utvalda målgrupper (arbetslösa, familjer som ger stöd åt flyktingar, jordbrukare etc.) på landsbygden. Den första fasen av projektet (leverans av drygt 1000 dräktiga kreatur) är avslutad, och kreaturen har fördelats på mottagarna som en kredit in natura. Insamlingen av motpartsmedel anses dock inte tillfredsställande. En utvärderingsdelegation har tagit upp frågan om de levererade kornas fertilitet och lämnat en rapport. Den andra fasen (leverans av ytterligare 1000 kreatur) har ställts in på grund av utbrotten av BSE och mul- och klövsjuka i Europa. Medlen (1 miljon euro) kan inte omfördelas eftersom åtagandeperioden har löpt ut.

Transport (1 miljon euro)

Projektets allmänna mål var att förbättra lokala transporter och stödja ambulanstransporter. Följaktligen levererades tre bussar till Podgoricas kommun och tolv ambulanser till elva montenegrinska kommuner. Projektet är avslutad.

Utbildning (0,5 miljoner euro)

Byrån övertog ett projekt från 1998 från Europeiska kommissionen, och detta har nu genomförts av British Council. Läroplanerna och undervisningsmetoderna för grundutbildning i utvalda kärnämnen har reviderats, och en plan har tagits fram för förberedande, praktisk och fortlöpande yrkesutbildning för lärare. Utbildningsministeriet har också fått hjälp med att fastställa en strategisk plan för grundutbildning. Projektet är avslutad.

Facilitet för tekniskt bistånd (1 miljon euro)

Projektet, som nu är avslutad, omfattade experthjälp till finansministeriet för reformprocessen för banktillsyn och finansförvaltningsfrågor. Projektet är avslutad.

Tekniskt bistånd till premiärministerns kansli (0,5 miljoner euro)

En rådgivare ställdes till förfogande för premiärministerns kansli inom ramen för det politiska och ekonomiska reformprogrammet. Projektet blev klart i april 2001.

6. PROGRAMPLANERING

6.1 Programplanering

I slutet av 2000 hade byråns styrelse redan godkänt de första programmen för 2001. I början av 2001, och allt eftersom ytterligare medel blev tillgängliga under året, lämnade byrån in sina resterande programförslag för styrelsens övervägande och godkännande.

Från och med mitten av 2001 var byrån upptagen med att bereda marken för förslagen för sina årliga program för 2002, för att lägga fram programmen för Serbien och Kosovo för styrelsen senast i januari 2002 och programmet för Montenegro senast i mars 2002. Under programplaneringen stod byrån i nära kontakt med kommissionen för att försäkra sig om att de föreslagna projekten överensstämde med Förbundsrepubliken Jugoslaviens landstrategidokument för perioden 2002–2006 och fleråriga vägledande program för 2002–2004. Landstrategidokumentet och det fleråriga vägledande programmet, som färdigställdes av kommissionen under det andra halvåret 2001, utgör nu ramen för utarbetande av alla byråns förslag till årliga program.

I Förbundsrepubliken Jugoslaviens landstrategidokument identifieras en rad problem som Serbien, Montenegro och det FN-förvaltade Kosovo måste ta itu med. Bland dessa problem finns den nuvarande avsaknaden av ett enda fungerande ekonomiskt område, de komplicerade institutionella och politiska interna förhållandena i federationen, ineffektiv offentlig förvaltning, svaga rättssystem och utbredd fattigdom.

I landstrategidokumentet utpekades även andra hinder för Förbundsrepubliken Jugoslaviens möjlighet att utnyttja stabiliserings- och associeringsprocessen till fullo, för landets hållbara och rättvisa ekonomiska utveckling och för dess förmåga att ta itu med kritiska miljöfrågor och stödja handels och den privata sektorns utveckling. För att främja ett sant demokratiskt samhälle och ge befolkningen tillfredsställande sociala villkor måste under tiden ytterligare satsningar göras på att reformera de befintliga yrkesutbildningssystemen, hälso- och sjukvårdssystemen och de sociala välfärdssystemen, liksom på att stärka det civila samhället och media.

Samtidigt som man i landstrategidokumentet erkänner att det finns många sektorer som kan dra nytta av gemenskapsbistånd, inser man också att gemenskapen måste inrikta sig på ett begränsat antal områden av hög prioritet, där gemenskapsbiståndet kan få betydande effekter om det koncentreras. Då byrån utarbetade förslagen till de årliga programmen för 2002 fortsatte den att återspegla denna filosofi.

De nya programförslagen bygger på det betydande bidrag till återuppbyggnad och utveckling som gemenskapen redan har bundit sig för. För 2002 har tyngdpunkten flyttats till stöd för institutionell och allmän kapacitetssuppletering för att förbereda Förbundsrepubliken Jugoslavien för övergången till marknadsekonomi och tillnärmning till EU, i linje med stabiliserings- och associeringsprocessen. Kosovo har fortfarande samma infrastrukturrelaterade behov, och detta årliga program försöker ta itu med några av dessa centrala krav.

Vid utformning av nya program har det tagits hänsyn till erfarenheterna från genomförandet av projekt under hela 2001, bl.a. resultaten av utvärderingar och studier av sociala effekter. Vid lämpliga tillfällen under hela utformningen av programmen har samråd ägt rum med myndigheterna i Förbundsrepubliken Jugoslavien och de enskilda republikerna och även med UNMIK:s myndigheter i Kosovo.

Gemenskapens biståndsprogram för Serbien, Montenegro och Kosovo är utformade så att de kompletterar varandra och de åtgärder som vidtas inom ramen för kommissionens regionala strategi för perioden 2002–2006.

6.2 Extern samordning

Byrån har genomfört sina gemenskapsfinansierade projekt i nära samordning med de berörda centrala och lokala myndigheterna i Serbien, Kosovo och Montenegro. Nära samråd och samordning har också upprätthållits med EU:s medlemsstater och andra internationella givare och organ som verkar på de olika områden som omfattas av gemenskapsprogram. Byrån deltar i de givarkonferenser som anordnats gemensamt av kommissionen och Världsbanken för att säkerställa internationell samordning av givarnas verksamhet. Byrån står bl.a. som värd för regelbundna samordningsmöten med företrädare för EU:s medlemsstater inom dess verksamhetsområden. Ytterligare sektormöten med andra länder (t.ex. USA) sker tillfälligt, och mera regelbundet med de största internationella finansiella instituten, särskilt om politiska frågor. Denna samordning av programmen med myndigheter och övriga givare är även i fortsättningen av avgörande betydelse för att Förbundsrepubliken Jugoslavien skall kunna dra största möjliga nytta av den sammantagna internationella insatsen.

6.3 Utvärdering

De godkända riktlinjerna för utvärdering, i överensstämmelse med EU:s allmänna normer för utvärdering, har utgjort ramen för en pragmatisk, systematisk och deltagarorienterad metod för interna utvärderingar vid byrån. Varje projekt eller program bedöms efter relevans, resultat, ändamålsenlighet, effektivitet, genomslagskraft och hållbarhet i förhållande till övergripande syften och angivna mål. I var och en av de följande utvärderingarna ingick en förberedelsefas/inledningsfas, utvärdering på platsen och tillräckligt med tid för rapportering, genomgång och avrapportering. Varje utvärdering resulterade i ett dokument som angav de starka och svaga sidor som utpekats vid denna, kompletterad med en rad rekommendationer i syfte att rätta till de svaga sidorna eller dra nytta av de starka.

Vid två gemensamma granskningsuppdrag beträffande den privata utvecklingssektorn i Kosovo undersöktes Interim Credit Union-projektet (tillsammans med Världsbanken) och MEB (mikroföretagsbanken) (tillsammans med KfW). På grund av mikrofinansieringens sociala karaktär deltog byråns bedömare av sociala effekter i Kosovo i det sistnämnda uppdraget. ICU-uppdraget omfattade undersökning av de underlån som hittills godkänts och utbetalats. Samtidigt som det vid granskningsuppdraget konstaterades att överföringen av bank- och lånekunskap till lokal personal genom formell utbildning, mentorskap och handledning hade lyckats, betonades det att projektets fullständiga framgång kunde bedömas först när en rapport om fortsatt återbetalning av underlånen framkom. När den senare sedan visade på en framgångsrik återbetalningstakt anslogs senare på året ytterligare medel till ICU. Under tiden konstaterades vid granskningen av MEB att kreditfacilitetens framgång, jämfört med de ursprungliga målen, var mycket tillfredsställande. Vid granskningsuppdraget utfördes också en hushållsundersökning, där de socioekonomiska egenskaperna hos underlånenas olika målgrupper undersöktes närmare. Identifiering av ytterligare tillförlitliga projekt för kosovoserber och kvinnor rekommenderades.

Enheten granskade också programmet för kreatursimport (och därtill relaterat skapande av sysselsättning) i Montenegro. I utvärderingsrapporten påpekas riskerna med den rullande fonden, och en snabb återindrivning av projektet rekommenderas. Enheten fann att projektets effektivitet när det gällde att uppnå det viktigaste målet, dvs. att öka sysselsättning och företagande, var låg. Den konstaterade att det finns effektivare sätt för att öka sysselsättning

och företagande än genom att dela ut dräktiga kvigor. Den fann också att bristerna i projektets genomförande medförde att ca hälften av stödmottagarnas välfärd inte förbättrades i stor utsträckning. Tillsammans med byråns personal i Podgorica har enheten haft ett antal möten på högsta nivå vid jordbruksministeriet, där rekommendationer – särskilt beträffande omfördelningen av kor för att se till att de hålls under säkra förhållanden – diskuterades.

Det har också gjorts en utvärdering av EU:s kommunala expertprogram i Kosovo för att lösa frågorna om programmets fortsättning. Vid utvärderingen konstaterades styrkan i att de lokala kommunförvaltningarna haft tillgång till ett stort nätverk av motiverade och kvalificerade kandidater från de lokala förvaltningarna i EU, men svagheten i de komplexa kontraktsvillkoren och en viss brist på samband mellan experterna i sig och den tillfälliga förvaltningsstrukturen. Rekommendationer om att byta programmets inriktning och se över genomförandesystemet antogs i det nya programmet för 2002.

Programmet Energi för demokrati i Serbien utvärderades i oktober. Det ansågs att programmet (som utvecklats från ett litet program för 1999 till ett stort för 2000) varit en stor framgång när det gäller valet av tidpunkt och dess genomförande, och att dess övergripande praktiska och politiska mål hade uppnåtts. En begränsad undersökning anordnades beträffande kommuner, centralvärmeenheter och kraftverk, och iakttagelserna om uppvärmningssituationen för den kommande vintern på den serbiska landsbygden vidarebefordrades till ledningen.

En förhandsutvärdering om stödet för en hållbar etablering av 'Montenegro Economic Trends - MONET' slutfördes i november.

För genomförande under 2002 förbereddes också utvärderingar av programmet för internt fördrivna för Montenegro, den kommunala och lokala investeringsfonden i Kosovo och Kosovos bostadsprogram.

7. EKONOMI

Från och med den 31 december 2001 fick byrån ansvar för förvaltningen av ca 1,15 miljarder euro för EU:s biståndsprogram. Vissa höll redan på att genomföras när byrån övertog förvaltningsansvaret för dessa, men merparten av dessa program inleddes av byrån.

Uppdelningen är följande:

- 391 miljoner euro till Serbien
- 695 miljoner euro till Kosovo
- 59 miljoner euro till Montenegro.

Vid utgången av 2001 hade upphandling skett för 85 % av detta belopp, (dvs. 1 miljard euro), medan 66 % därav (dvs. 0,75 miljarder euro) hade utbetalats.

Under 2001 tillämpade byrån EU:s normala anbudsförfaranden vid tilldelningen av nya kontrakt till ett värde av 0,5 miljarder euro. Av dessa beviljades

- 87 % genom öppna anbud och bidrag, och
- 13 % genom förenklade förfaranden.

Under rapportperioden (2001), (bortsett från de 45 miljoner euro som anslagits till Kosovo alldeles i slutet av året), tecknade byrån kontrakt för mera än de nya medel som anslagits till den.

Miljoner euro	Serbien	Kosovo	Montenegro	Totalt
Nya EU-medel som anslogs under 2001				
- de tre första kvartalen	144	271	0	415
- det sista kvartalet	50	45	13	108
Totalt	194	316	13	523
Av byrån tecknade kontrakt 2001	204	273	17	494

För biståndsprogrammen hade byrån upprättat och tecknat 814 kontrakt och gjort 2570 utbetalningar.

Den personal som hade hand om de ekonomiska aspekterna av programmen under 2001 (i antal personer per år) omfattade

- 5 internationella medarbetare och 6,1 lokala medarbetare för anbudsförfaranden och upphandling,
- 2,7 internationella medarbetare och 6,2 lokala medarbetare för utbetalningar och redovisning.

Under 2001 tog byrån i genomsnitt på sig 17 dagar för utbetalning av en faktura.

Byråns driftskostnader för de två första verksamhetsåren (2000 och 2001) uppgår till 25,5 miljoner euro, dvs. 2,3 % av de årens sammanlagda slutliga budgetar.

Beskrivning	2000	2001	Totalt (i euro)
A - Bruttodriftskostnader	8 256 528,55	20 885 466,27	29 141 994,82
B - Driftsintäkter	679 987,09	2 914 652,28	3 594 639,37
C - Nettodriftskostnader (C = A - B)	7 576 541,46	17 970 813,99	25 547 355,45
D - Byråns totala budget *	682 325 500,00	410 569 546,00	1 092 895 046,00
E - % av driftskostnaderna (E = C / D)	1,11 %	4,38 %	2,34 %

* I den totala budgeten för 2000 ingår 171 miljoner euro som anslogs i december 2000 för genomförande under 2001

Med tanke på att de pågående programmen ackumuleras från det ena året till det andra, och på det minskade biståndet till Kosovo, förutses det i den totala budgeten för 2002 att andelen driftskostnader troligen kommer att öka.

2001 utsåg Europeiska kommissionen en styrekonom som helt skulle ägna sig åt byråns verksamhet. Denne lade ner 165 arbetsdagar på byråns ekonomistyrning, varav 70 dagar vid byråns olika operativa centrum och dess säte.

I november 2001 lade revisionsrätten fram en *rapport om räkenskaperna för Europeiska byrån för återuppbyggnad och genomförandet av biståndet till Kosovo under 2000*. Utdrag ur denna rapport följer nedan:

Genom denna granskning har revisionsbyrån uppnått en rimlig säkerhet om att räkenskaperna för det budgetår som slutade den 31 december 2000 är tillförlitliga och att de underliggande transaktionerna som helhet är lagliga och korrekta.

Byråns administration är effektiv, och antalet anställda i förhållande till det totala värdet på det förvaltade biståndet är lågt. Byrån har varit väldigt snabb både när det gäller avtal och utbetalningar. När det gäller genomförandet av programmen har byrån dessutom lyckats uppnå de flesta av sina ambitiösa mål för 2000 beträffande energi, bostäder, transporter och jordbruk. Byråns effektivitet berodde i hög grad på det stora engagemanget från dess anställda.

Den låga genomsnittliga kostnaden för den återuppbyggnad av hus som byrån finansierade jämfört med kostnaden för andra givare är en bra indikator på att man utöver effektiviteten även tog hänsyn till ekonomin.

Den mycket flexibla tillämpningen av gällande bestämmelser – vilket innebär att byrån tog risker – medförde också att många lokala och regionala företag kunde delta i återuppbyggnadsprocessen. Detta bidrog till att minska kostnaderna för återuppbyggnaden och stimulera en återhämtning i ekonomin i länderna på Balkan, som drabbats hårt av konflikterna i regionen under det senaste decenniet.

Byråns utmärkta insats beror även på att den under 2000 inriktade sina personalresurser och ekonomiska resurser på ett begränsat antal prioriterade områden.

I juli 2001 besökte en delegation från Europaparlamentets budgetkontrollutskott byråns säte i Thessaloniki. Delegationen utfärdade därefter ett pressmeddelande, där den kommenterade byråns förmåga att förena ett snabbt och effektivt genomförande av programmen för utvecklingsbistånd med sträng budgetkontroll.

Av byrå tecknade kontrakt 2001 (494 miljoner euro)	Serbien		Kosovo		Montenegro	
	miljoner euro	%	miljoner euro	%	miljoner euro	%
Internationella & lokala anbudsförfaranden	112,5	55,3	169,6	62,2	12,7	73,4
Bidragsavtal	52,7	25,6	75,9	27,8	3,8	22,0
Förenklade förfaranden	38,6	19,1	27,4	10,0	0,8	4,6
Totalt	203,8	100,0	272,9	100,0	17,3	100,0

8. ALLMÄNT

8.1 Förvaltning

Personalstyrka

Vid årsslutet uppgick antalet medarbetare till 241 personer. Dessutom inleds nu rekrytering för byråns nya operativa centrum i Skopje i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien.

	Thessaloniki	Pristina	Belgrad	Podgorica	Totalt
Internationella	14	44	31	8	97
Lokala	19	*59	53	13	144
Totalt	33	*103	84	21	241

* inklusive 2 medarbetare vid stödkontoret i Skopje

Lokaler

Kontoren i Thessaloniki och Podgorica ställs till byråns förfogande kostnadsfritt av de respektive regeringarna, medan den måste betala hyra för sitt operativa centrum i Belgrad. I Pristina har UNMIK bett byrån flytta ur sina lokaler i Kosovos museum, eftersom de skall ställas till den nyvalde presidentens förfogande. UNMIK har dock gått med på att hyra ut en annan byggnad till byrån. Denna byggnad, som byrån inte behöver betala någon hyra för, kommer att renoveras av byrån. Under tiden har byrån funnit lämpliga lokaler för sitt operativa centrum i Skopje. Byrån förhandlar också om ett kontorsavtal med f.d. jugoslaviska republiken Makedonien (liknande byråns avtal med Serbien och Montenegro) i vilket privilegier och immunitet för byrån och dess personal i Skopje skall definieras.

8.2 Information och kommunikation

I slutet av december 2001 hade byråns informations- och kommunikationsenhet personal på alla fyra platserna. Enheten fastställde en allmän strategi och införde ett antal system och verktyg som kan användas i all verksamhet. (Där ingår introduktionsblad för 'telebetalkort' på alla lokala språk vid alla operativa centrum, byråns webbplats på <http://www.ear.eu.int>, en gemensam kontaktdatabas, faktablad, affischer, skyltar, riktlinjer för visuell och skriftlig identitet, etc.). Fungerande relationer skapades mellan byrån och lokala media och andra kanaler i Serbien, Kosovo och Montenegro samt i EU:s medlemsstater. Under året tog byrån emot flera grupper av EU-ländernas parlamentsledamöter, bl.a. ledamöter i delegationen för förbindelserna med Sydösteuropa, utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhets- och försvarspolitik, budgetutskottet och budgetkontrollutskottet. Den stod också värd för kommissionsledamoten för yttre förbindelser, Chris Patten. Bland flera lyckade kontakter med media under året figurerade byrån i ett 8-minuters avsnitt på *Euronews* TV-station, som visades på åtta språk för potentiellt 20 miljoner tittare.

BILAGA A1 - VIKTIG STATISTIK: SERBIEN

Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Republiken Serbien, den 31.12.2001 – per sektor

Miljoner euro	1998	1999	2000	2001	Totalt
Media	4,6	2,5	1,0	2,0	10,1
Energi för demokrati		4,4	4,4		8,8
Skolor för demokrati			3,8		3,8
Livsmedel			26,7		26,7
Hälso- och sjukvård			20,0	31,5	51,5
Energi			99,3	107,7	207,0
Administrativt och tekniskt bistånd			3,0	2,6	5,6
Behovsbedömning			2,0		2,0
Kommunal infrastruktur			25,0		25,0
Jordbruk				20,0	20,0
Företagsutveckling				16,0	16,0
Centrum för politisk och juridisk rådgivning				5,0	5,0
Regional utveckling i södra Serbien				4,0	4,0
Integrerad gränsförvaltning				5,0	5,0
Totalt	*4,6	*6,9	*185,2	193,8	390,5

* Europeiska byrån för återuppbyggnad har övertagit ansvaret för förvaltning av de program som tidigare förvaltades av Europeiska kommissionen

Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Republiken Serbien, den 31.12.2001 – per anslagna, kontrakterade och utbetalade belopp

	Anslagna (miljoner euro)	Kontrakterade/ anslagna	Utbetalade/ anslagna
Totalt (1998–2001)	391	88 %	68 %
2001 (Tillgängliga medel det sista kvartalet)	50	31 %	23 %
2001 (Tillgängliga medel de tre första kvartalen)	144	92 %	51 %
2000	*185	99 %	94 %
1999	*7	98 %	79 %
1998	*5	100 %	74 %

* Europeiska byrån för återuppbyggnad har övertagit ansvaret för förvaltning av de program som tidigare förvaltades av Europeiska kommissionen

BILAGA A2 - VIKTIG STATISTIK: KOSOVO

Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Kosovo den 31.12.2001 – per sektor

miljoner euro	1998	1999	2000	2001	Totalt
Universitet, djurfoder, försörjning med trävaror	7,0				7,0
Budgetinriktat bistånd		5,0	10,0		15,0
Skadebedömning		3,5			3,5
Sysselsättning och återuppbyggnad i byarna		7,5			7,5
Mitrovicas sjukhus och småskalig verksamhet		1,5			1,5
Bostäder		14,0	59,9	37,6	111,5
Allmännyttiga tjänster		9,0			9,0
Transporter		6,3	15,0	18,0	39,3
Jordbruk		1,0	10,0	28,0	39,0
Vattenförvaltning och hantering av fast avfall		3,0	14,6	20,0	37,6
Företagande		4,6	15,0	20,0	39,6
Administrativt och tekniskt bistånd		3,7		1,0	4,7
Energi		13,0	90,5	110,0	213,5
Energiimport			28,0	20,3	48,3
Fjärrvärme			3,5	2,5	6,0
Minröjning		6,0			6,0
Genomförbarhetsstudier		2,0			2,0
Post och telekommunikation		8,0			8,0
Hälso- och sjukvård		0,5	10,0	14,0	24,0
Lokal förvaltning, det civila samhället		28,1		38,9	39,4
Reserv				5,2	5,2
Totalt	*7,0	*116,2	256,5	315,5	695,2

* Europeiska byrån för återuppbyggnad har övertagit ansvaret för förvaltning av de program som tidigare förvaltades av Europeiska kommissionen

Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Kosovo, den 31.12.2001 – per anslagna, kontrakterade och utbetalade belopp

	Anslagna (miljoner euro)	Kontrakterade/ anslagna	Utbetalade/ anslagna
Totalt (1998–2001)	695	85 %	66 %
2001 (Tillgängliga medel det sista kvartalet)	45	7 %	4 %
2001 (Tillgängliga medel de tre första kvartalen)	271	85 %	54 %
2000	256	92 %	80 %
1999	*116	97 %	88 %
1998	*7	100 %	97 %

* Europeiska byrån för återuppbyggnad har övertagit ansvaret för förvaltning av de program som tidigare förvaltades av Europeiska kommissionen

BILAGA A3 - VIKTIG STATISTIK: REPUBLIKEN MONTENEGRO

Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Republiken Montenegro, den 31.12.2001 – per sektor

Miljoner euro	1998	1999	2000	2001	Totalt
Transporter	1,0			7,0	8,0
Jordbruk	1,0		2,3		3,3
Administrativt och tekniskt bistånd	0,5	0,8		0,6	1,9
Offentlig förvaltning	1,0	1,2			2,2
Utbildning	0,5		3,0		3,5
Budgetstöd		12,7			12,7
Energitillförsel		2,5			2,5
Biståndssamordnings- och programplaneringsenheten		0,8			0,8
Företagsutveckling		4,2			4,2
Media		0,8			0,8
Infrastruktur			10,8		10,8
Ekonomi			2,9		2,9
Kommunal utveckling				4,5	4,5
Institutionell uppbyggnad				1,2	1,2
	*4,0	*23,0	*19,0	13,3	59,3

* Europeiska byrån för återuppbyggnad har övertagit ansvaret för förvaltning av de program som tidigare förvaltades av Europeiska kommissionen

Anslagna gemenskapsmedel till Europeiska byrån för återuppbyggnad för genomförande i Republiken Montenegro, den 31.12.2001 – per anslagna, kontrakterade och utbetalade belopp

	Anslagna (miljoner euro)	Kontrakterade/ anslagna	Utbetalade/ Anslagna
Totalt (1998–2001)	59	67 %	44 %
2001 (Tillgängliga medel det sista kvartalet)	13	0 %	0 %
2000	*19	72 %	25 %
1999	*23	97 %	77 %
1998	*4	100 %	85 %

* Europeiska byrån för återuppbyggnad har övertagit ansvaret för förvaltning av de program som tidigare förvaltades av Europeiska kommissionen

BILAGA B - BYRÅNS STYRELSEMÖTEN 2001

Datum	Huvudsakliga frågor som diskuterades och beslut som fattades
27–28 februari 2001	Diskussion om 2001 års program för Serbien. Antagande av årsrapport 2000. Åsiktsutbyte med UNMIK:s pelare IV och diskussion om den sociala dimensionen i byråns program för Kosovo. Antagande av byråns budgetförslag för 2002 som skall föreläggas kommissionen och bekräftelse på den första översynen av byråns budget för 2001.
18 maj 2001	Antagande av riktlinjer för utvärdering, principer för kontraktstilldelning och beslut om förlängning av kontrakten för byråns internationella personal (tillfälligt anställda, TA). Diskussion om lägesrapporten om genomförandet av programmen för Kosovo, Serbien och Montenegro. Godkännande av den reviderade personalplanen för 2001, av korrigeringen av vissa budgetposter och av överföring av lån från 2000. Val av nya företrädare för medlemsstaterna till byråns rådgivande kommitté för upphandling och avtal.
2 juli 2001	Diskussion om ytterligare ett stödprogram för Kosovo 2001 och om ett stödprogram för Montenegro. Antagande av den andra översynen av byråns budget för 2001.
21 september 2001	Diskussion om ytterligare ett stödprogram för Serbien 2001, om ett utvärderingsprogram för 2001 och om byråns informationsverksamhet. Åsiktsutbyte med UNMIK:s pelare IV om verksamhet i Kosovo och med svenska icke-statliga organisationer om kvinnornas roll vid återuppbyggnaden. Information om ytterligare ett stödprogram för 2001 för Montenegro (godkänns genom ett skriftligt förfarande). Godkännande av byråns politik för främjande och antagande av den andra reviderade personalplanen för 2001 och av den tredje översynen av byråns budget för 2001 (det senare genom ett skriftligt förfarande).
18 december 2001	Inställt på grund av dåligt väder (beslut om upprättande av ett nytt operativt centrum i Skopje och om byråns budget för 2002 genom ett skriftligt förfarande).

BILAGA C - BYRÅNS ORGANISATIONSPLAN

EU:s medlemsstater x15					
Styrelse					
Europeiska kommissionen					
Direktören					
Operativ avdelning Podgorica, Montenegro	Operativ avdelning Belgrad, Serbien	Operativ avdelning Pristina, Kosovo	Programplanerings avdelning	Ekonomiavdelning	Generalsekreterare
Infrastruktur	Övervakning	Övervakning	Programplanering	Kontraktsavdelningar	Styrelsens sekretariat
Företag	Energi	Energi	Extern samordning	Ekonomienheten	Administration
Institutionsuppbyggnad	Infrastruktur	Transport & infrastruktur	Utvärdering	Informationsteknikenheten	Information & kommunikation
	Civila samhället & media	Civila samhället & media			
	Företagsutveckling	Företagsutveckling			
	Jordbruk	Jordbruk			
	Häls- och sjukvård	Häls- och sjukvård			
	Institutionsuppbyggnad	Institutionsuppbyggnad			
	Ekonomisk & social sektor	Ekonomisk & social sektor			
		Bostäder			
		Vatten & miljö			

Anm.: I januari 2002 öppnades ett nytt operativt centrum i Skopje i f.d. jugoslaviska republiken Makedonien

BILAGA D - BYRÅNS BUDGET FÖR 2001

Intäkter (i euro)

Avdelning 1	Europeiska kommissionens anslag	
1100	Europeiska kommissionens budget 2001 för biståndsprojekt till Kosovo	144 500 000
	Europeiska kommissionens budget 2000 för biståndsprojekt till Serbien	2 608 801
	Europeiska kommissionens budget 2001 för biståndsprojekt till Serbien	193 800 000
	Europeiska kommissionens budget 2000 för biståndsprojekt till Montenegro	24 360 000
	Europeiska kommissionens budget 2001 för biståndsprojekt till Montenegro	16 300 000
	Europeiska kommissionens budget 2000 för byråns driftskostnader i Kosovo	4 000 000
	Europeiska kommissionens budget 2001 för byråns driftskostnader i Kosovo	8 000 000
	Europeiska kommissionens budget 2000 för byråns driftskostnader i Serbien	3 000 000
	Europeiska kommissionens budget 2001 för byråns driftskostnader i Serbien	7 300 000
	Europeiska kommissionens budget 2001 för byråns driftskostnader i Montenegro	1 700 000
	Totalt 1100	405 569 546
Avdelning 2	Övriga anslag	p.m.
Avdelning 3	Övriga inkomster	
	Bankräntor	0
	Motpartsmedel	5 000 000
Avdelning 4	Öronmärkta inkomster	p.m.
	Totalt	410 569 546

Utgifter (i euro)

Avdelning 1	Personal	15 118 000
Avdelning 2	Byggnader, utrustning & övriga kostnader	8 882 000
Avdelning 3	Projekt	
	Kosovo 2001	144 500 000
	Motpartsmedel för Kosovo	5 000 000
	Serbien 2001	193 800 000
	Serbien, överlåtelse	2 608 801
	Montenegro 2001	16 300 000
	Montenegro , överlåtelse	24 360 745
	Totalt, projekt	386 569 546
	Totalt	410 569 546

BILAGA E - BYRÅNS KONTAKTPUNKTER

Säte

Thessaloniki - Egnatia 4, Thessaloniki 54626, Grekland
Tel. +30 310 505 100, Fax +30 310 505 172

Operativa centrum

Belgrad – Vasina 2–4, 11000 Belgrad, Republiken Serbien
Tel. +381 11 30 234 00, Fax +381 11 30 234 55

Pristina – Museet Miladin Popovic, Pristina, Kosovo
Tel. +381 38 513 1 200, Fax +381 38 549 963

Podgorica – **Urb.** Parcel 137, Gorica C, 81000 Podgorica, Republiken Montenegro
Tel. +381 81 231 740, Fax +381 81 231 741

Skopje – Makedonija 11 (plan 1), 1000 Skopje, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien
Tel. +389 2 109 895, Fax +389 2 124 760

info@ear.eu.int

www.ear.eu.int